

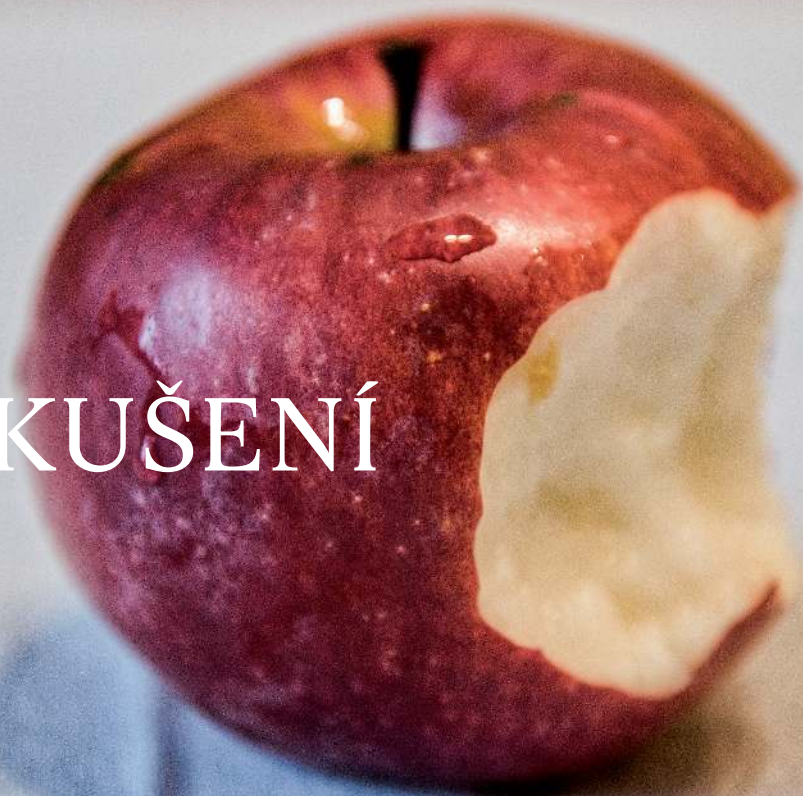

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

POKUŠENÍ

- 8** Rozhovor s filozofem a bývalým politikem Danielem Kroupou – A. Rozbořilová
- 12** A neuveď nás v pokušení... – D. Cielontko
- 41** Rozhovor s ředitelkou Diakonie Svitavy Květou Kellerovou – A. Šůra
- 44** K odkazu Dietricha Bonhoeffera – A. Zapletal

sobota 21. března 2026

Praha, Jungmannova 9 (Husův dům)

Co by měl vědět každý presbyter IX

Péče o potřebné i o sebe samé

9.30 Úvodní pobožnost

9.45 **Debata o sociální nerovnosti, sociální spravedlnosti a jaká je role církve** (Olga Richterová)

10.45 Přestávka

11.00 **Jak o sebe pečovat, abychom předešli vyhoření** (Ivana Čihánková)

12.15 Polední přestávka – oběd – bagety

13.00 **Představení supervize** (Filip Šimonovský)

13.50 **Práce ve skupinách se supervizory**

14.50 **Závěrečné slovo**

15.00 Závěr

Prosíme, hlase se do pondělí 16. března 2026
na: akce.e-cirkev.cz.

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *A. Pokorná*
- 8** Rozhovor s filozofem a někdejším politikem Danielem Kroupou – *A. Rozbořilová*
- 12** A neuved' nás v pokušení... – *D. Cielontko*
- 15** Nejprve se mi líbil ten pokoj
- 17** Žádoucí strom – *L. Klíma*
- 19** Pokušení v kapse – *P. Lupton*
- 22** Otázka na tělo – *E. Karásková*

MOJE CÍRKEV

- 27** Rozhovor se Zdeňkem Turkem – *A. Rozbořilová*
- 30** Rekonstrukce Komenského síně v Čáslavi začala – *D. Dušková Havlíčková*
- 31** Alianční týden modliteb v evangelických sborech – *A. Rozbořilová*
- 33** Pokrok v Třebíči – *M. Roubalová*
- 34** Děkováná bohoslužba ke 100. výročí narození kazatele Josefa Jančíka – *P. Brodský*
- 36** Na zaskok v Chorvatsku – *L. Freitingerová*
- 37** Domov pro seniory ve Vendolí se otevírá – *A. Rozbořilová*
- 39** Andreasi Hessovi k osmdesátinám – *P. Pokorný*

DIAKONIE

- 41** Rozhovor s ředitelkou Diakonie Svitavy Květou Kellerovou – *A. Šůra*

SLOVO

- 44** Moc předivná nás tiše obestírá... – *A. Zapletal*
- 46** Pětiletí caparti a mezinárodní dny proti rasismu – *M. Vymětal*
- 47** Valentýn? To jako vážně? – *T. Pikousová*
- 49** Poslední slovo – *P. Janošík*

ÚVODNÍK

Pokušení volby

Je zajímavou shodou okolností, že právě v době, kdy jsme připravovali toto číslo, se v Praze koná farářský kurz na téma „Hřích“. Pokušení má ke hříchu jen krůček. Jistě, ne každé pokušení je rovnou hříchem – existují i pokušení „nevinná“, jako třeba dát si něco dobrého na zub anebo se nechat zlákat ke své oblíbené kratochvíli. Pokušení ale často hříchu pootevřívá vrátka. Jsme od Pána Boha svobodné bytosti, máme vlastní vůli, ale také odpovědnost za vlastní rozhodnutí a činy (bylo by možné pokušení bez svobodné vůle?). K tomu patří i odolávat, či naopak neodolávat svodům různých pokušení. Jak jsem už naznačila, ne každé „propadnutí“ pokušení má špatné důsledky. Ale rozlišovat mezi těmi „neškodnými“ a „škodlivými“ pokušeními, to je jedna z náročných disciplín, která patří ke svobodnému životu. Je zajímavé, že můžeme být pokoušeni nejen k tomu něco udělat, ale naopak také něco neudělat. Jak často se nám stane, že něco „přehlédneme“, zamhouříme oči, odvrátíme zrak... Někdy nevědomě, ale často tak vědomě odkládáme svoji odpovědnost. Právě v tom může být pokušení obzvláště nenápadné. Nepřichází s velkými slovy ani dramatickými rozhodnutími, ale spíš s pocitem, že teď není správná chvíle, že se to vyřeší samo, že to přece není jen na nás. A přesto i tato drobná rozhodnutí – nebo nerozhodnutí – utvářejí náš život víc, než si někdy připouštíme. Svoboda, kterou máme, není samozřejmostí ani lehkým darem. Patří k ní bdělost, schopnost ptát se, zda naše pohodlí nebo obava nevede k tomu, že odpovědnost tiše odkládáme. Nejde o to být bezchybní ani o to se navzájem soudit. Spíš o ochotu zůstat pozorní k sobě, k druhým i k situaci ve společnosti. I v těchto (lecdy nenápadných) rozhodnutích – nebo nerozhodnutích – se mnohdy něco podstatného odehrává. A možná právě v nich se ukazuje, jak se svobodný život skutečně žije.

Adéla Rozbořilová

Nemocniční kaplani jsou nově součástí zdravotní péče

Od letošního roku mají nemocniční kaplani v Česku pevné místo v systému zdravotní péče. Novela zákona o zdravotních službách (č. 290/2025, § 112i a § 113h) poprvé výslovně zmiňuje duchovní péči v nemocnicích, čímž završuje více než třicetileté úsilí o její legislativní ukotvení.

„Kaplanská služba byla od roku 1989 tou, která se nejsložitěji dostávala na světlo Boží. Letos se to konečně podařilo,“ říká Pavel Ruml, kaplan Všeobecné fakultní nemocnice v Praze.

Podle zákona má každý hospitalizovaný pacient právo si službu vyžádat a zdravotnické zařízení je povinno ji zprostředkovat. Ideální je, když se pacient o této možnosti dozví už při příjmu. „Ne každý zdravotník nás ovšem vítá – přiděláváme mu práci. Proto nás čeká další dlouhá etapa, než se tento ideál stane samozřejmostí,“ dodává Ruml.

Ekumenická duchovní služba není určena jen věřícím – přináší úlevu pacientům i podporu přetíženému personálu. „Informovaní zdravotníci už vědí, že duchovní služba v nemocnicích je podpůrná pro všechny, nikoli jen pro tzv. věřící, a že přináší dobré výsledky v péči i při uzdravování,“ vysvětluje Ruml. „Největší ideál samozřejmě je do nemocnice se nikdy nedostat. Ale kdyby přece jen... řekněte si o nás,“ dodává.

V současnosti působí v českých nemocnicích zhruba 200 kaplanů, sdružených ve dvou spolupracujících asociacích – Asociaci nemocničních kaplanů a Katolické asociaci nemocnič-

ních kaplanů. Jejich cílem je, aby se nabídka duchovní péče stala běžnou součástí přijímacího procesu.

Pavel Ruml/ARo

V Litoměřicích proběhlo další setkání kurátorů a kurátorek

Evangelická církev pokračuje v sérii regionálních setkání, jejichž cílem je poděkovat a podpořit klíčové dobrovolníky sborového života – kurátory a kurátorky a jejich zástupce. Po Humpolci a Litomyšli se třetí dvoudenní setkání uskutečnilo 16.–17. ledna 2026 v Litoměřicích.

Jeden z iniciátorů projektu, kurátor z Nového Města na Moravě a kurátor Horáckého seniorátu Petr Hladík, připomněl, že život ve sborech stojí na lidech a církev o ně chce aktivně pečovat, zajímat se o jejich potřeby a o to, co vše mají na starosti. Setkávání podle něj vznikla právě

z potřeby tyto pracovníky poznat, posílit a především jim poděkovat.

Program měl tradiční podobu: páteční odpočinková část nabídla prostor pro neformální rozhovory; během sobotní moderované debaty pak účastníci vzájemně sdíleli zkušenosti ze sborové praxe se zástupci církevního vedení i mezi sebou navzájem.

Díky podpoře Světového luterského svazu se celkem tří setkání zúčastnilo zatím kolem 150 lidí. V dalších dvou letech se obdobné akce chystají i v dalších seniorátech.

Hof

Výstava Někdo Ti uvěří upozornila na význam bezpečí dětí v církvi

Spolek Někdo Ti uvěří (NTU) připomněl prostřednictvím nové výstavy s názvem „Rozpoznat. Reagovat. Bezpečí dětí v církvi“ důležitost bezpečného prostředí pro děti v církvi. „Téma bezpečí v církvi dlouhodobě vnímáme jako zásadní. Věříme, že tato výstava bude dalším krokem k tomu, abychom o bezpečí dokázali nejen mluvit, ale také činit konkrétní kroky, aby bezpečí nebylo jen prázdným pojmem,“ řekl předseda spolku Jiří Kylar.

Expozice byla zahájena vernisáží 21. ledna 2026 ve františkánském klášteře v centru Prahy. Večerem provedla novinářka a publicistka Alena Scheinostová. Mezi hosty byli biskupové Stanislav Příbyl, Zdenek Wasserbauer a Tomáš Holub, apoštolský nuncius Jude Thaddeus Okolo a také synodní senior Evangelické církve a předseda Ekumenické rady církví v ČR Pavel Pokorný.

Silným momentem zahájení byla společná ka-
jící modlitba církevních představitelů. „Pane, je nám tak líto, co někteří z nás udělali tvým dě-
tem, lidem ve zranitelném postavení pro svůj věk nebo ve svém postavení vůči autoritě. (...) Pane, prosíme, uzdrav je, Pane, prosíme, uzdrav nás. Pane, prosíme, uzdrav nás všechny,“ zaznělo v ní.

Výstava vznikla ve spolupráci NTU s ČBK a je součástí mezinárodního projektu „Safeguarding: bezpečí dětí v církevním prostředí,“ který připravilo Centrum důstojnosti dítěte Ukrajinské katolické univerzity ve Lvově.

Instalace v ambitu kláštera přiblížila základní principy, které napomáhají vytvářet bezpečné prostředí. Trička s ilustracemi, která visí v prostoru, měla symbolizovat tisíce lidí, jejichž životní příběhy často zůstávají skryté. Jak organizátoři zdůraznili, úkolem církevních společenství je vidět v anonymním davu konkrétní lidi v nouzi a být připraveni jim pomoci.

Součástí projektu je rovněž bezplatný online kurz o ochraně dětí v církevním prostředí, dostupný v českém jazyce a určený duchovním, dobrovolníkům i široké veřejnosti. Kurz je možné absolvovat na adrese: <https://www.ucuedu.online/safeguarding-cr>.

ARo

TÉMA: POKUŠENÍ

když děkuji za to co mám
za chléb
a za domov

nemusím toužit po tom co nemám
po koláčích
a po slávě

slávou nasycené vody
jsou bublinky
které za chvíli vyprchají

třikrát řekl ježíš
děbloví ne
a začali ho obsluhovat andělé

za chléb a víno
za sytost života
děkuji bože

modlitba Lenky Ridzoňové,

kresba: Olda Holinka

Ježíš pokoušený

Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat. (Mt 4,10)

Podle jedné jazykové teorie koresponduje znění slov s jejich významem. Když chceme oslovit milovaného člověka, používáme slova znějící libozvučně. Bývají v nich měkké a obojetné souhlásky: „Miláčku!“ „Koloušku!“. Zato nadávky znějí drsně a objevují se v nich hlásky tvrdé. Příklady vynechám. Proč tento jazykový úvod? Protože mi připadá důležitý pro pochopení fenoménu pokušení. Slovo „pokušení“ totiž už svým zněním prozrazuje něco ze své ošemetné povahy. Zní, jako by to bylo něco pozitivního, milého (jako třeba potěšení), ale přitom jde o něco záludného a nežádoucího.

Záludná byla tenkrát i slova ďábla, když pokoušel Ježíše na poušti. Ďábel zní na první poslech rozumně. Cituje Bibli! To je přece záruka pravdivosti a dobrých úmyslů, nebo ne?

Ďábel nejprve pokouší Ježíše, aby využil svoji moc k zahnání hladu. Pak aby dokázal, že ho Bůh zachrání, kdykoli se Ježíšovi zamane. A nakonec ďábel Ježíše pokouší tím, že mu nabízí vliv nad celým světem. Rovnou, bez všech těch setkání s lidmi a zástupy, které ho na jeho cestě čekají... Rovnou, bez všech uzdravení. Rovnou, bez kříže a vzkříšení.

Ďáblova pokušení jsou jako smlouvy od šmejdských firem (mimochodem slovo šmejd je také zvukově zavádějící). Velkým písmem se nabízí to lákavé, co člověk získá hned a bez námahy. Malým písmem pak pod lupou čteme o neúměrné ceně, kterou si za své služby účtují. Můžeš mít všechno! (Součástí ujednání je zrada Boha.)

Ďábel tehdy u Ježíše neuspěl. Ale to neznamená, že jeho falešně lákavý hlas utichl. Našepťává i nám, že náš hlad – naše potřeby – jsou přece to nejdůležitější. Obrací nás lidi do sebe.

Zní to sice báječně a zdravě: *self-care* (péče o sebe), *self-love* (láska k sobě), *self-acceptance* (sebe-přijetí). Jen tam možná nějak moc trčí to „self“. Ježíš přece nepřišel, aby se zaobíral jen svým hladem, jen sám sebou. Tak se tím nechme inspirovat. Pochopitelně nemusíme péči o sebe nějak zanedbávat, zdravý postoj k sobě samým je určitě žádoucí, ale nenechme se nalákat do pasti sebe-zaobírání. Taky nám může někdy ten zdánlivě medový hlásek nabízet, abychom dokázali sobě i druhým, že Bůh přece „funguje“. Ochrání nás, kdykoli to budeme potřebovat. Takový postoj může na první pohled působit jako pevná víra, ale snadno se zvrhne v náboženský experiment se zadáním: „Když Bůh udělá, co potřebuji, tak v něj budu věřit.“ Ježíš tomuto pokušení Boha testovat odolává. Je to podobně riskantní, jako když se snažíme vymámit od svých protějšků „důkazy“ lásky. Takové jednání vztah spíše ochladí, než posílí.

A do třetice nejsme ušetřeni ani toho posledního pokušení, kterému byl vystaven Ježíš. Ozývá se ve chvílích, kdy máme dobrý cíl, ale cesta k němu je náročná. Když cíl vyžaduje oběti, ozve se hlásek nabízející bezbolestnou verzi. Může to být dokončení studia, setrvání v manželství nebo – ať to trochu odlehčím – snaha o zhubnutí. Netvrdím, že je potřeba za každou cenu takové cíle držet – mohou být dobré důvody, proč školu změnit, manželství ukončit nebo dietu odložit. Ale v případech, kdy to považujeme za dobré a důležité, je potřeba jít cestou úzkou, ne širokou. Nenechat si napsat diplomku umělou inteligencí, v manželství nelhat a nepodvádět, vydržet omezení a nenechat se nalákat na pilulky, které zaručí úbytek 10 kg za týden. I když nám to může připadat někdy ►

až moc těžké, vzpomeňme si na Ježíšovu cestu kříže. Ježíš se jí tenkrát na poušti nevyhnul.

Tak kéž i nám dává Bůh moudrost rozpoznávat záludnost pokušení. Jako povzbuzení nám

může posloužit právě to svědectví, jak se tenkrát ďábel snažil tvářit jako „miláčkoidní“ koloušek, ale Ježíš se mu díky Bohu nepoklonil.

Anna Pokorná

ROZHOVOR S FILOZOFEM A NĚKDEJŠÍM POLITIKEM DANIELEM KROUPOU

Nezáladnější pokušení je nekonat, když konat máme

O zkušenostech s vysokou politikou, mocenských ambicích a falešných dilematech dnešní doby

Co znamená pokušení – je to spíše čin, nebo chvíle, kdy zůstaneme stát stranou? Proč je nečinnost v klíčových momentech tak svůdná? Je možné si v pozici – třeba i politické – moci uchovat poctivost a věrnost idejím, aniž by se z nich stala vyprázdňená rétorika? Nejen o tom jsme hovořili s filozofem a bývalým politikem Danielem Kroupou.

Pro nás křesťany je pokušení silně spojeno s hříchem a motivem zakázaného ovoce. Co podle vás – i z hlediska filozofie – pokušení znamená?

Musím se přiznat, že filozoficky jsem se tím pojmem zvláště nezabýval, a pokud ano, tak spíše pojmem „pokoušení“ v souvislosti se stejnojmennou divadelní hrou Václava Havla.

Řekl bych, že pokušení je dvojího typu, přičemž mě osobně se většinou týká to druhé. To první pokušení je aktivní – člověk je v pokušení vykonat něco, co je zlé. Ví, že je to zlé, a přesto to koná. A pak je pokušení nekonat – že totiž člověk má konat, a nekoná. To je můj hlavní problém. Je to mnohem záludnější forma pokušení, protože když člověk aktivně nic špatného proti

nikomu nekoná, tak má pocit, že je všechno v pořádku. A ono to často v pořádku není. To se týká jak politiky, tak každodenního života. Jdete po ulici a vidíte člověka v nouzi. Najdete 150 důvodů, proč se vás to netýká, a můžete jít dál. Třeba se ty důvody mohou zdát docela oprávněné, ale pak tu máme případy jako z evangelijního příběhu o Samařanovi, kde toho zbitého člověka lidé minuli a nepomohli – takové už oprávněné nejsou.

Je pokušení vždy nutně něco negativního, nebo může mít i pozitivní roli?

V životě je to tak, že stále pácháme nepravostí, a Pán Bůh je nějak obrací v dobro. Netroufám si ale říci, že nějaká nepravost způsobila, že všechno nakonec dobře dopadlo. Domnívám se, že v samotném podlehnutí pokušení není nic dobrého.

Zdá se mi, že pokušení je navázáno na to, že jako svobodné bytosti máme vlastní vůli a možnost volby. Je to tak? Existuje svoboda bez pokušení?

Na to neumím odpovědět. I ten příběh o pokušení v ráji chápu trochu jinak. Ne že by tam to pokušení ochutnat ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého nebylo, ale had člověka velmi

Daniel Kroupa

obratně pokouší pravdou. On říká: „Když to okusíte, budete jako bohové.“ To je sice pravda, ale je to zároveň porušení Božího příkazu.

Ale já ten příběh chápu spíše než jako výklad čehosi, co se kdysi stalo, jako popis situace člověka ve světě tady a teď. Jsme v situaci, kdy jsme odtrženi od Boha, protože právě k tomu vyhnáním z ráje došlo. My nyní ani nevíme, jestli Bůh je, nebo není. Tu propast nejistoty musíme překonávat vírou. A první, co je následkem onoho porušení Božího příkazu, je stud. Což znamená, že jsme odtrženi od svého okolí, od přírody i od druhých lidí. Stud vyjadřuje cosi hlubokého, co se s námi stalo a za co zároveň neseme odpovědnost.

Souvisí to nějak se svědomím?

Svědomí se probouzí společně se studem. Křesťanské a vůbec abrahámovská náboženství se od těch antických liší tím, že se budují na víře. Například u řeckých náboženství je tou nosnou myšlenkou bázeň (*aidos*) z bohů. Tady se nějak

stud a bázeň propojuje. Ale to už je následek našeho selhání. To, co mu předcházelo, proč člověk podlehl a zákaz porušil, o tom nám Bible nic neříká. Ale když nad tím začneme přemýšlet, tak se nám za chvíli začne kouřit z hlavy.

Vy jste se dlouho pohyboval v prostředí politiky. Je pravda, co se o vysoké politice říká - že je to špinavá hra? Je možné dělat politiku čestně a slušně?

Politika svojí podstatou není špinavá hra. Zahrnuje v sobě tři složky: ideje, ekonomické zájmy a mocenské ambice. Problém je, pokud nad idejemi zvítězí buď ekonomické zájmy, anebo ty mocenské ambice. Ale ambice ani zájmy z politivé politiky nelze úplně vyloučit, protože ony samy o sobě nejsou špatné, pokud směřují ke správnému cíli. K tomu, aby člověk něco prosadil, musí přece mít mocenskou pozici vybavenou určitými pravomocemi. A to, o co v politice také vždycky nějakým způsobem jde, je zlepšení

ekonomické situace země. Ovšemže nikoli své vlastní.

Nicméně to, co má člověka vést, jsou ty ideje. A samozřejmě záleží na tom, jestli ten cíl, který politik sleduje, je poctivý. To je velká odpovědnost, protože to vyžaduje formulovat nějakou politickou doktrínu a využívat k jejímu prosazení poctivé prostředky. Je třeba si uvědomit, že v cílech neexistuje kompromis. Naopak v prostředcích je žádoucí kompromis hledat.

Ve všech třech složkách politiky existuje pokušení. Pokušení moci – to je špatné v okamžiku, kdy je to moc pro moc. Třeba když ten člověk nemá žádnou myšlenku, co udělat dobrého s životním prostředím, ale chce se stát ministrem a být tím pánem, který o všem rozhoduje. Pokušení v ekonomické oblasti přichází většinou tehdy, když máte nějaké vlastní ekonomické zájmy a využijete politickou pozici k tomu, abyste si sami polepšili. A pokud se týče idejí, tam je pokušením přizpůsobit je těmto mocenským či ekonomickým zájmům. Viděl jsem lidi, kteří šli do politiky se zcela upřímným nadšením, ale v momentě, kdy se do ní dostali, tak se v nich probudily mocenské i ekonomické ambice, a najednou svoje ideje začali přizpůsobovat vlastním potřebám. A takové je pokušení v politice.

Existuje proti těmto politickým pokušením nějaká obrana?

Problém je v tom, že zvnějšku nerozeznáte, o co komu vlastně jde. Když se ocitnete v politické hře, např. v pozici předsedy strany, na vaší činnosti najednou závisí spousta lidí, kteří vás do té funkce nominovali, a pokud vůči nim cítíte odpovědnost, tak najednou musíte bojovat o moc, i když nemáte přímou osobní ambici. Ale zvnějšku lidé řeknou: „On se dere o ministerkou funkci.“ Jde však vždycky o to, jestli máte poctivý záměr, co v té ministerské funkci chcete, nebo nechcete dělat. A zároveň se střetáváte právě s lidmi, kterým jde jenom o moc a prestiž, která s tím je spojena. Pak také existují lidé, kteří mají, řekl bych, posedlost ovládat druhé lidi, a ti svých funkcí k tomu zneužívají.

Do veřejného života jste se zapojil už před revolucí, stal jste se mj. jedním ze signatářů Charty 77. Sama jsem minulý režim nezažila, ale odhaduju, že jedním z velkých dilemat tehdejší doby byla otázka, zda „jít s proudem“ – třeba si i s režimem zadat – a mít relativní klid, anebo se postavit na odpor a čelit nevyhnutelným následkům. Jak těžké bylo v tomto dilematu obstát? A co pro vás bylo rozhodující v tom, že jste se postavil na stranu disentu?

Vy jste to vyhranila příliš ostře. Především neexistovala žádná povinnost, aby člověk podepsal Chartu 77 a postavil se na stranu odpůrců režimu. To, co slušný, poctivý a nelhostejný člověk měl dělat, bylo hledat způsoby, jak tu normalizační situaci zlepšovat ve svém prostředí. Velmi jsem oceňoval například různé faráře, kteří se vyhýbali konfliktům s režimem, ale svoji službu dělali velmi poctivě a neuhnuli. Ona pak mohla nastat situace, kdy před ně režim postavil to dilema takhle ostře a museli se rozhodnout. Ale to už je něco jiného. Jiřina Šiklová se snažila popsat tuhle oblast jako „šedou zónu“ – to byli lidé, kteří nebyli přímo disidenti. Ale je třeba dodat, že nebyť šedé zóny, která jim kryla záda, by disidenti nepřežili.

Daniel Kroupa je český filozof, pedagog a někdejší politik. Za minulého režimu byl aktivní v prostředí disentu, pořádal ilegální bytové semináře, později se stal také signatářem Charty 77. Studoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, kde byl žákem Jana Patočky, ale fakultu z politických důvodů nedokončil. Vysokoškolské vzdělání si doplnil až po revoluci. Po roce 1989 vstoupil do politiky – byl spoluzakladatelem a předsedou Občanské demokratické aliance, poslancem Federálního shromáždění (1990–1992) i Poslanecké sněmovny (1996–1998), senátorem (1998–2004) a poslancem Evropského

parlamentu (2004). Dlouhodobě se věnuje otázkám svobody, odpovědnosti, demokracie a etiky moci. Spolupracoval s Václavem Havlem, jako člen vládní komise spolupracoval na přípravě české ústavy a Listiny základních práv a svobod. Do roku 2025 vyučoval na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. V roce 2024 mu byl udělen Řád Tomáše Garrigua Masaryka. Hlásí se k římskokatolické církvi.

Když jsem se rozhodl podepsat Chartu, tak ze mě najednou spadla tíseň. Do té doby jsem se snažil být tou nenápadnou šedou myš, které si režim nevšimnul, ale zároveň jsem dělal to, co proti režimu de facto bylo. Klíčový okamžik v tom mém rozhodnutí byl, že se můj učitel Jan Patočka stal mluvčím Charty, a já jsem byl přesvědčen, že musí cítit, že jeho žáci za ním stojí. Důsledky, jaké můj podpis přinese, jsem v té chvíli nemohl domýšlet. Ani jsem nebyl v pokušení Chartu nepodepsat.

Ale i v disidentském prostředí hlodalo pokušení. Někteří z toho, že stojí na správné straně, vyvozovali, že si můžou dovolit chovat se ke druhým bezohledně. Někteří v tom tlaku podléhali alkoholu, jiní to řešili rozvolněnými rodinnými vztahy a podobně.

Na druhé straně platí, že hranice mezi tím stát se agentem a spolupracovat s StB byla v mnoha případech poměrně měkká. O řadě svých přátel, o kterých jsem se domníval, že jsou pevní jako skála, jsem později zjistil, že s StB nějak spolupracovali. Vlastně jsem se na ně ani nezlobil, protože jsem měl sám zkušenost s tím, jak je těžké při výsleších odolat. Ale zklamání z lidí, kteří se pak dali vědomě do služeb StB, bylo pro mě velmi hořké a ne vždy jsem se s tím dokázal vyrovnat.

V Evropě i po světě se objevují politici, kteří si pohrávají s pokušením nahradit demokratické zřízení autoritářským režimem. Vy sám jste v jednom

nedávném rozhovoru řekl, že „zesílily protidemokratické síly ve světě a různá politická či radikální hnutí, která nenávidí svobodu a demokracii“. Jak vážné to je? A můžeme s tím něco jako řadoví občané dělat?

jako host v Dominikánské 8

Neprátele svobody a demokracie tu byli vždycky. Naši předkové zažili situace, které byly ještě horší. Vznikaly a vznikají situace, v nichž se obyčejný člověk velmi těžko orientuje. Dnes tu máme na jedné straně radikální levici, která nahlíží na svobodnou demokratickou společnost jako na utlačovatelský kapitalismus, patriarchální bílou společnost. A v boji za nápravu těchto nepravostí tito lidé blouzní o jakémsi lepším světě, utopii rovnosti – které je ovšem ochotná obětovat svobodu a demokracii. Na druhé straně je tu reakcionářská složka, která si uzurpuje konzervatismus, a ta se hlásí k politice síly, násilí, prosazování vlastních zájmů. Právě ta vyprodukovala ty hrůzné postavy současné politiky, jako je Donald Trump nebo u nás pan Tomio Okamura. A protože lidé mají pocit, že dnes už nejde o ideje, ale jen o ekonomické zájmy a o moc, vytvářejí tím prostor pro úspěch oligarchů, jako je pan Babiš. Těmto lidem nejde o ideje, ale jen o peníze a moc.

Domnívám se, že je potřeba nepodlehnout pokušení tohoto falešného dilematu. Já se nechci přidat ani k jednomu, ani ke druhému ►

extrému. Je třeba masarykovskou drobnou prací budovat společenství lidí, pro které svoboda a demokracie jsou skutečnými hodnotami a jsou ochotni se o ně zasadit.

Dá se moc vykonávat bez pokušení jejího zneužití?

Moc sama o sobě není něco zlého. Některé protestantské proudy, jak jsem se s nimi setkal, měly zato, že lidské zákony jsou důsledkem naší hříšnosti. To je pravda jen částečně. Týká se to např. trestních zákonů. Ale když přijedou čtyři křesťané na křížovatku a začnou si dávat přednost, tak nepojede nikdo. Přitom stačí jednoduché pravidlo a jedou všichni. Takové zákony nejsou důsledkem lidské hříšnosti, ale lidské plurality. Ani politická moc není od podstaty zlá, i politiku lze dělat poctivě. Ale je pravda, že čím větší moc, tím větší pokušení.

Setkal jste se ve svém životě s pokušením, které pro vás bylo těžké přemoci – třeba v politickém životě? Můžete prozradit, jak to nakonec dopadlo?

Když reflektuji svou politickou dráhu, nejhorší bylo pokušení nezajímat se o věci, o které jsem se zajímat měl. V méjím politické straně byla velká snaha sehnat peníze, a to ne vždy poctivým způsobem. Já jsem měl na starosti evropskou politiku, školství a kulturu, a hřešil jsem tím, že jsem

se o tohle prostě nezajímal. Nechal jsem to na jiných, ačkoliv jsem tušil, že tam není všechno v pořádku. Pak z toho byla veřejná aféra (aféra ODA uhradit dluh neetickými prostředky z poloviny 90. let, která přispěla k úpadku této strany, pozn. red.), která padla na nás všechny. Tohle je moment, kde cítím vinu – ne v tom smyslu, že bych se jakkoliv osobně obohatil, ale profitoval jsem z toho, že strana uspěla ve volbách za půjčené peníze, a já jsem byl také zvolen.

Váš dědeček se znal osobně s T. G. Masarykem, vy jste zase spolupracoval s Václavem Havlem. Oba jsou výrazně spojeni s prosazováním demokratických myšlenek. Je pro vás jejich odkaz i osobním závazkem?

Ten osobní závazek k Havlovi jsem nepochybně cítil. Úcta k Masarykovi hrála v méjím rodině velkou roli. Třeba k prezidentu Benešovi už tolik ne. Takhle tradice byla v mém životě důležitá zejména v době dospívání. Moji rodiče v 50. letech přechovávali osobní věci politických vězňů, jeden z nich – když ho po Stalinově smrti pustili – u nás dokonce bydlel. Rodiče přede mnou všechno tajili. Ale když jsem se na ně v pozdějším věku obrátil, tak v jejich jednání ten masarykovský duch nějakým způsobem přítomen byl.

připravila Adéla Rozbořilová, foto: ARo, Anička Guthrie (Člověk a víra)

TEOLOGICKÝ POHLED

A neuved' nás v pokušení...

Několik poznámek k výkladu modlitby Páně

Když Ježíš odpověděl svým učedníkům na otázku, jak se správně modlit, vedl je k oslovení Pána Boha jako Otce a učil je prosit o to nejdůležitější.

Modlitbu Páně tvoří série proseb nebo žádostí k Bohu. Snad žádná z nich však nevyvolává tolik otázek jako prosba „a neuved' nás v pokušení“ (Mt 6,13; Lk 11,4).

Tato slova mohou na první dojem působit znepokojivě, jako bychom Boha prosili, aby nás sám neuváděl do situací, v nichž budeme pokoušeni. Takové porozumění je možné a list Jakubův, který pravděpodobně znal Matoušovo evangelium, snad právě takové interpretaci oponuje: „Kdo prochází zkouškou, ať neříká, že ho pokouší Pán. Bůh nemůže být pokoušen ke zlému a sám také nikoho nepokouší.“ (Jk 1,13) Jakým způsobem tedy interpretovat text této prosby? Pro odpověď musíme text prozkoumat trochu podrobněji.

Bližší pohled na text

V jádru výkladu stojí význam dvou klíčových slov této krátké věty. Konkrétně jde o řecké sloveso se záporom *mé eisenenkés*, tradičně překládané jako „neued“ a podstatné jméno *peirasmos*, které se překládá jako „pokušení“.

Začneme od konce. *Peirasmos* od slovesa *peirazó* znamená primárně „zkouška, test, prověření“. Tento význam je v řecké Bibli (Septuagintě) docela běžný. Například Hospodin „zkoušel“ Abraháma v 22. kapitole knihy Genesis, kdy mu nařídil obětovat svého jediného milovaného syna Izáka (Gn 22,1). Nebo „podrobil zkoušce“ Izrael na poušti u vod Mary (Ex 15,25). Stejný význam nacházíme i v Novém zákoně, když apoštol Pavel při loučení s efeskými staršími říká: „Sloužil jsem Pánu s velkou pokorou, v slzách a zkouškách, které mě potkaly pro úklady židů.“ (Sk 20,19)

Vedle toho má toto slovo i druhý odvozený význam, totiž „pokušení“ ve smyslu svádění ke hříchu nebo ke zlu. Fakticky jde také o zkoušení nebo svádění, avšak s konkrétním teologickým a morálním zaměřením. Tento význam se objevuje například v příběhu o Ježíšově pokušení na poušti (Mk 1,12–13; Mt 4,1–11). Oba překlady – „zkouška“ i „pokušení“ – jsou tedy možné a rozhodnutí mezi nimi musí vycházet z kontextu. Právě ten je však v modlitbě Páně neurčitý.

Jak je to se zmíněným slovesem *mé eisenenkés*? Tento tvar pochází ze složeného slovesa *eis-*

feró, které znamená „vnést, přinést, uvést“. Gramaticky jde o aoristový konjunktiv se zápornou částicí *mé*. Toto určení může znít zbytečně odborně, přesto je důležité pro porozumění funkce tohoto gramatického tvaru. Nejde totiž o imperativ („neued!“), jak je tomu v případě prvních proseb modlitby Páně, ale prosebný zákaz, který lze vyjádřit slovy: „ať se to vůbec nestane!“ – tedy: ať se nestane, že nás uvedeš do zkoušky/pokušení.

Kontexty výkladu

Pokud se posuneme nad rámec gramatiky a významu slov, dostáváme se k otázce kontextu. O jakou modlitbu zde vlastně jde? Mluvíme o modlitbě, kterou historický Ježíš učil své učedníky někde v Galileji? Nebo mluvíme o modlitbě, kterou Lukáš zasadil do Ježíšovy katecheze na cestě do Jeruzaléma či Matouš zakomponoval do velkolepého kázání na hoře? Anebo mluvíme o formě modlitby, kterou se většina z nás naučila ze společné bohoslužby?

Možná se taková otázka jeví jako zbytečná – přece každý zná modlitbu Páně! –, avšak při bližším pohledu zjistíme, že jde o různé formy této modlitby. Ježíš ji zcela jistě učil ve svém mateřském jazyce, tedy aramejštině. Lukášovo evangelium, které je dle mnohých badatelů v tomto případě bližší společnému literárnímu pramenu s Matoušem (tzv. pramenu Q), obsahuje pouze modlitbu o pěti prosbách, která začíná prostým oslovením „Otče“ a končí právě slovy o pokušení/zkoušce (Lk 11,2–4). Matoušova verze je bližší té, kterou známe z bohoslužeb, ale ani ona není totožná s dnešní liturgickou podobou. V nejstarších řeckých rukopisech Matouše totiž chybí závěrečná doxologie: „Neboť tvé jest království i moc i sláva na věky, amen.“ Je přitom pravděpodobné, že se tato modlitba stala bezprostředně součástí raně křesťanské liturgie a její postupné proměny reflektují i toto její použití (viz i Didache 8,2).

Aramejské pozadí?

Zkusme se tedy podívat na rozdíly takto popsaných kontextů. Aramejská verze Ježíšovy modlitby se nám nedochovala. Odborníci přesto na základě dochovaných řeckých verzí a s přihlédnutím k podobným židovským modlitbám ze starověku usilovali o zpětnou rekonstrukci (např. Joachim Jeremias a Pierre Grelot). Taková rekonstrukce je pochopitelně hypotetická, přesto nabízí zajímavé interpretační možnosti.

Zmíněný tvar řeckého slovesa *eisenenkés* často překládá hebrejská nebo aramejská slovesa v kauzativním tvaru, která mohou mít dvojitý význam: (a) „ať (nás) neuvedeš,“ tak i (b) „nedovol, abychom byli uvedeni.“ Právě tento druhý, dovolovací (resp. se záporom zabraňující) význam je v modlitebním kontextu běžný.

Tento způsob vyjadřování dobře ilustrují dvě starověké židovské modlitby, které obě používají stejné sloveso v kauzativním tvaru (zde přeloženo jako „nedovol, abych se dostal“). První je z Talmudu, traktátu Berachot 60b: „Nedovol, abych se dostal do moci hříchu, ani do moci provinění, ani do moci zkoušky, ani do moci potupy. Ať ve mně vládne dobrá náklonnost a ať ve mně nevládne zlá náklonnost. A vysvobod mě od zlého neštěstí a od zlých nemocí.“ Druhá paralela se nachází v kumránské verzi apokryfního 155. žalmu: „Nedovol, abych se dostal do obtíží, odstraň ode mne hříchy mého mládí a má přestoupení ať nejsou připomínány proti mně.“ (11Q5 xxiv 10–12)

Na základě hypotetické aramejské předlohy by tedy bylo možné prosbu modlitby Páně číst nejen „a ať nás neuvedeš...“, ale také: „a nedovol, ať jsme uvedeni do zkoušky/pokoušení.“

Lukáš a Matouš

U Lukáše touto prosbou modlitba Páně končí, což vedlo mnoho badatelů k předpokladu, že právě tato kratší forma více odpovídá původní modlitbě Ježíše. V tom případě by bylo možno interpretovat část „ale vysvobod nás od zlého/Zlého“ z Matoušova evangelia za pozdější redakční dodatek. To by mohlo buď odrážet

snahu ukončit modlitbu pozitivním výrokiem, když naše prosba o pokušení je jako jediná v celé modlitbě formulována záporně, anebo také naznačovat snahu o upřesnění toho, že zdrojem zkoušení/pokoušení je ten Zlý.

William Blake: *Eva pokoušená hadem* (1799–1800)

Řecký text totiž umožňuje opět dvojitý překlad, jak od „zlého“, myšleno zlých věcí, tak od „Zlého“, tj. Satana. Matoušovo evangelium by tak svědčilo o procesu upřesňování této prosby, jež polemizuje s nesprávným pochopením předchozí žádosti v podobném duchu, jak činí list Jakubův. Podobný proces rozšiřování, doplňování a upřesnění je patrný z pozdějších dodatků doložených v řeckých rukopisech, které obsahují různé formy doxologie, včetně finálního amen.

Závěrem

Z uvedeného je patrné, že náš text umožňuje v různých kontextech několik možných interpretací, jež lze shrnout do čtyř variant:

- A ať nás neuvedeš do zkoušky
- A ať nás neuvedeš do pokušení
- A nedovol, ať jsme uvedeni do zkoušky
- A nedovol, ať jsme uvedeni do pokušení

Již novozákonní svědectví napovídá, že ne všechny interpretace byly nahlíženy jako teologicky neproblematické. Současně výzva k tomu, abychom se tímto způsobem modlili, naznačuje,

že zkoušky a pokušení patří ke křesťanské existenci. To potvrzuje i evangelijní výrok: „Ježíš řekl svým učedníkům: ‚Není možné, aby nepřišla pokušení; běda však tomu, skrze koho přicházejí.‘“ (Lk 17,1) Důležité je však i povzbuzení, které novozákonní svědectví nabízí – apoštol Pavel ujišťuje Korintány slovy: „Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobena zkoušce, kte-

rou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát.“ (1K 10,13) A podobně i list Židům: „Protože sám (Ježíš) prošel zkouškou utrpení, může pomoci těm, na které přicházejí zkoušky.“ (Žd 2,18)

David Cielontko, odborný asistent na ETF UK,

foto: wikipedia.org

NÁVYKOVÉ LÁTKY

Nejprve se mi líbil ten pokoj

Osobní zkušenost s užíváním drog

Po tisíce let lidé zkoumají a užívají látky, které ovlivňují fyzickou kondici i lidskou psychiku. Jedná se o látky tlumivé, stimulační i halucinogenní. Řada z nich je přírodního původu, některé jsou předepisovány lékaři, protože jejich užívání může významně změnit kvalitu života k lepšímu.

Jiné jsou sice škodlivé, ale ve společnosti i v církvi jsou tolerovány a málem dotvářejí image nebo kolorit společenských akcí. Třeba proto, že uvolňují zábrany. O některých drogách se ale „ve slušné společnosti“ spíš nemluví, protože jsou stále spojovány hlavně s „fetáky“ na okraji společnosti. Někdo si dokonce myslí, že křesťanského prostředí se přece tato problematika netýká. Návykové látky se však mohou stát komukoli pokušením, všechny lze zneužít nebo jejich užívání předřadit ostatnímu. Jak se žije ve víře a s Pánem Bohem, když má člověk zkušenost s užíváním drog? Jaká pokušení taková životní kapitola přináší a jaké obzory otevírá, s námi sdílel Honza.

Nepocházím ze sociálně problematického, ale ani z křesťanského prostředí. Mezi rodinnými známými se často popíjel alkohol, který jsem sám začal pít od patnácti let poměrně pravidelně a dost. Mezi kamarády se objevila i marihuana, kterou jsem poprvé ochutnal, když mi bylo 16 let. To byla na dlouho moje primární závislost. Nejprve se mi líbil ten pokoj, relax, který jsem zažil. Když jsem konečně mohl vypnout a vydechnout. Nepřemýšlel s úzkostí nad stavem světa. Bez trávy jsem si pak v podstatě nedokázal představit den. Nejlépe mi bylo, když jsem od rána hulil po celý den.

Moje užívání marihuany s sebou neslo dost problémů. Ukončil jsem kvůli tomu studium a žádnou trvalou práci jsem neměl. Občas jsem chodil na brigády, snažil se od rodičů žebrať nějaké peníze nebo se nechal pozvat kamarádem, které jsem zase pozval já, když oni nic neměli. Už tehdy jsem občas doma kradl peníze, abych měl na drogy. Občas jsem zkoušel i jiné drogy, hlavně LSD, houbičky, ale zkusil jsem i pervitin a MDMA (tj. extáze). V té době jsem říkal, že jsem psychonaut a pomoci rozšířených stavů vědomí hledám osvětlení. Ale pravda je, že jsem byl v pasti.

Když mi bylo 22 let, tak jsem odjel do ciziny, abych opravdu pracoval a přestal hulit. To ►

jsem několikrát zkoušel, ale ani jednou se mi to nepodařilo. Cizina, odlehle prostředí v přírodě a komunita kolegů uprostřed lesů mi částečně pomohly. Ale vždy, když jsem se vrátil na dovolenou domů, tak i když jsem si plánoval, že hulit nebudu, jel jsem prostě za kamarády a hned se k tomu vrátil. Posledního jointa jsem vždy dokouřil na letišti a zase odletěl.

Po několika letech jsem vážně onemocněl a přestěhoval se domů. Na bolesti jsem dostával opiáty a po roce, když jsem si myslel, že asi umírám, tak jsem se vrátil k marihuaně a začal i stále častěji užívat pervitin. Ten byl mezi mými kamarády, kuřáky marihuany, víkendově běžný. Začal jsem chodit na taneční párty, abych si ještě užil, a zaujal mě změněný stav vědomí v taneční párty skrze tanec a hudbu. Tam jsem užíval i další taneční drogy jako extáze. Ale hlavně jsem stále častěji sháněl pervitin. Tak jsem se dostal až na ulici.

V té době jsem snad už věděl, že něco, nebo spíš někdo je. Upnul jsem se k tomu. K hledání. Až zoufalému. A Bůh se mě dotkl. Nemůžu říkat, že jsem od té doby byl v pořádku. Trvalo to ještě asi dalšího půl roku, a nakonec mi pomohlo, že jsem se vrátil zpátky do Norska. Do hotelu, kde jsem dříve pracoval. Koupila ho církev a já tam mohl pracovat v komunitě věřících lidí. To bylo asi zásadní. A i když jsem se potom vrátil domů, tak jsem se k drogám nevrátil a začal pracovat v sociálních službách poskytovaných křesťanskou organizací.

Pro vystoupení ze závislosti je nutná změna prostředí a pracovních návyků. Já jsem měl štěstí, že jsem toto měl v Norsku. Myslím, že hodně pomáhají různé komunity pro lidi se závislostí. Ale pro většinu z nich je nejdříve potřebná úspěšná léčba v léčebně, což je pro hodně lidí příliš náročné. Problém také je, že když intenzivně užíváte drogy dost dlouho, tak už trávíte čas prakticky pouze s lidmi, kteří je také užívají. Jsou to jediní kamarádi. Přestat pak znamená, že z vašeho života najednou zmizí nejen hlavní náplň vašich dní, ale že jste postaveni i před volbu – být sám doma, nebo mezi lidmi, kteří berou drogy.

Nyní nemám pokušení brát drogy, ale vím, že kdybych byl třeba opilý a někdo mi je nabídl, tak bych to možná nezvládl. Tak se zařizuji, aby se to nestalo. Ale rozhodně nejsem bez následků. Ani tak nemyslím zdravotních, ze kterých jsem se, díky Bohu, dostal. Ale mívám bráni drog ve snech. Tam se dostávám do různých stavů. Někdy jsem ve snu sjetý, jindy zas jak v tran-su sháním drogy. Mám v mysli spoustu obrazů a vzpomínek na hnusné situace, emoce, stavy a myšlenky, které už pryč nedám.

Neovládají mě, naučil jsem se s tím žít, ale obešel bych se bez nich. Na druhou stranu mi tyto zkušenosti pomáhají při jednání s lidmi, kteří tyto stavy právě zažívají. Mám k nim tak blíž a oni ke mně mají větší důvěru. Ví, že jim rozumím.

V křesťanském prostředí jsem nikdy nezažil nějakou stigmatizaci a to o svých drogových zkušenostech vyprávím docela otevřeně. A za to jsem velmi vděčný. Myslím, že lidé se zkušeností se závislostí potřebují vědět, že nebudou souzeni, ale přijati. Církev má v tomto velký potenciál, mohou pomoci lidem se závislostí nově vyplnit i tu zmizelou sociální bublinu. Někdy lidé se závislostí ztratí i rodinné kontakty a potom je dobré nabízet lidem opravdovou blízkost a vzájemnost. Možnost aktivně se zapojovat. Nikoliv naivně, ale důvěřovat jim. Dávat šance. Udržovat kontakt, když člověk se závislostí nastoupí do léčby. Tak nějak křesťansky doprovázet člověka tam, kde je.

autor si přál zůstat v anonymitě, foto: pexels.com

Žádoucí strom

O žádoucnosti a pokušení

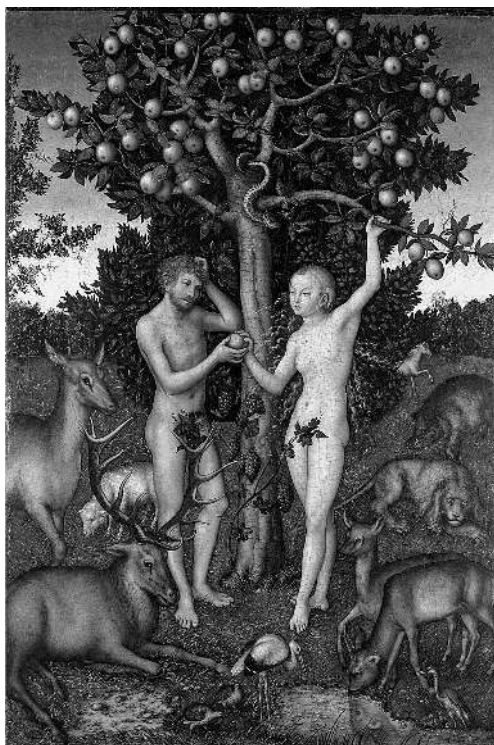
Strom lákavý pro oči a žádoucí pro prozíravost. Asi tušíte nebo už víte, o který strom jde. Je to strom, kolem kterého se točí rozhovor mezi hadem a ženou v rajské zahradě (Gn 3,1-7).

Žádoucnost dal tomuto stromu sám Hospodin. „Hospodin, Bůh dal vyrůst ze země všemu stromovi žádoucímu na pohled, s plody dobrými k jídlu...“ (Gn 2,9) Může nás tedy napadnout, jestli bylo pokušení nějak přímo zakódováno v tomto stromu. Protože se tato žádoucí kvalita týká všeho stromovi v zahradě, tak odpověď je „ne“. Problém nastane, až když je to žádoucí, co strom nabízí, spojeno se získáním božské prozíravosti. Toto spojení svou řečí k ženě vyvolá had. „Když z něho budete jíst, budete jako Bůh znát dobré a zlé.“ Vypadá to, jako by Bůh člověku něco žádoucího nechtěl dopřát, a v tom je pak síla pokušení.

Jako jabloň

V současných odborných výkladech bývá často zdůrazňováno, že tím stromem nebyla jabloň a ovocem nebylo jablko, protože text knihy Genesis to nikde takto výslovně nezmiňuje. Ale jedna zajímavá souvislost ukazuje tímto směrem. Hebrejské slovo, které znamená „být žádoucí“ a které vyjadřuje kvalitu stromu v Gn 2,9 i 3,6, je použito také v Písni písní. Milá tady říká o svém milém: „Jako jabloň mezi lesními stromy, tak můj milý mezi syny. Usedla jsem žádostivě v jeho stínu, jeho ovoce mi sládne na rtech.“ (Pís 2,3) Aktérem je v obou případech žena, která je zaujata stromem vyvolávajícím žádostivost. V Genesis je to strom uprostřed zahrady, v Písni je tento strom mezi lesními stromy a je metaforou pro milého. A žena

v obou případech jí ovoce právě tohoto žádoucího stromu. V Písni je tímto stromem výslovně jabloň patrně proto, že jablka jsou sladká a byla spojována s plodností. Jabloň má erotický podtext v řecko-římském i ve staroi-orientálním světě. V Písni je místo pod jabloní místem početí: „Zburcovala jsem tě pod jabloní, kde tě počala tvá matka...“ (Pís 8,5)

Lucas Cranach st.: Adam a Eva (1526)

Strom v ráji a strom v Písni písní

Jazyková souvislost mezi stromem v ráji a stromem v Písni zároveň otevírá možnost vnímat text Písni jako alternativní podání o rajském stromu. Zatímco v Genesis je tento strom ►

Bohem zapovězený a člověk po konzumaci ovoce z tohoto stromu poznává svoji nahotu jako něco negativního (Gn 3,7), v Písni je tento strom spojený s prožitkem jedinečné lásky, ve které není nahota výrazem lidské bídy, ale naopak zdrojem fascinace krásou lidského těla (srov. Pís 4,1–7). Žádoucí strom v Písni není zapovězený, právě naopak. Je to jabloň, jejíž ovoce sládne v ústech a po němž milé voní dech: „Dech tvého chrípí je jako jablka.“ (Pís 7,9)

Strom poznání dobrého a zlého

Zakázaný strom v rajske zahradě je nazván „stromem poznání dobrého a zlého“ (Gn 2,17). O „poznání“ hovoří Bible také tehdy, když popisuje pohlavní styk (Gn 4,1) a starý osmdesátiletý muž, který již není schopen tohoto požitku, o sobě říká: „Mohu ještě poznávat mezi dobrem a zlem?“ (2Sa 19,36) To vedlo některé biblické vykladače v křesťanských dějinách k pojetí, že jedení z tohoto stromu představuje pohlavní styk. A pokušení spojené s tímto stromem pak na základě tohoto výkladu dostalo sexuální konotace. Ovšem podle biblických příběhů o stvoření byl člověk stvořen již pohlavně zralý a byl Bohem vybízen k rozmnožování (Gn 1,28; 2,24.25). Je tedy stěží pravděpodobné, že by konzumace zakázaného ovoce představovala pohlavní styk. A pokud by tomu takto chtěl někdo rozumět, pak je tady korekce tohoto pojetí, kterou představuje Píseň písní se svou centrální výzvou: „Jezte, přátelé, a pijte, opájejte se milováním.“ (Pís 5,1) O tom, že se jedná o centrální výzvu této knihy, kterou v knize sděluje buď vypravěč, nebo přímo Boží hlas, svědčí její struktura.

Žádoucí strom jako zdroj pokušení?

Zdrojem pokušení není samo o sobě to, co je Bohem stvořeno jako žádoucí. Pokušení vzniká až tam, kde se vytváří dojem, že Bůh něco dobrého, něco žádoucího nechce člověku dopřát. Zatímco Bůh říká: „Z každého stromu zahrady smíš jíst a jenom z jednoho nejez...“ (Gn 2,16.17), had říká: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ (Gn 3,1) Z Hospodinova výroku přeskupí had slova tak, že znamenají opak toho, co řekl Hospodin. V důsledku toho se pak to, co je pro člověka dobré a žádoucí, stává zdrojem pokušení jednat proti tomu, co řekl Hospodin.

Návrat do rajske zahrady

Člověku je Bohem dáno velmi mnoho, ale had dokáže způsobit, že člověk nakonec chce právě to jediné, co je mu Bohem odepřeno, totiž chce být jako Bůh. V důsledku toho musí člověk opustit zahradu v Edenu (Gn 3,23), ale milování je pro něj cestou zpět: „Ať přijde do své zahrady můj milý a jí výtečné ovoce její. Do zahrady své jsem přišel, sestro má, nevěsto...“ (Pís 4,16n) Posledním důsledkem jedení ze stromu, z něhož Bůh člověku zakázal jíst, je smrt: „Prach jsi a v prach se navrátíš.“ (Gn 3,19) Ovšem láska probouzí i ze smrti: „Zburcovala jsem tě pod jabloní, kde tě počala tvá matka... vždyť silná jako smrt je láska.“ (Pís 8,5.6)

Lukáš Klíma, evangelický farář a teolog, foto: wikipedia.org

Pokušení v kapse

O pornografii pravdivě, věcně a s nadějí

Jako zakladatel a ředitel projektu NePornu se s tématem „pokušení“ setkávám každý den. V dnešním digitálním světě už toto pokušení nevyžaduje návštěvu pochybných čtvrtí ani se neschovává na horních policích trafik. Vejde se do dlaně a je dostupné na jedno kliknutí. Ze zkušeností z církevního prostředí napříč denominacemi vím, že o tématu často mlčíme, nebo se uchylujeme k moralizování a odsuzování těch, kdo mu podlehli. Pokud však chceme lidem v tomto zápase skutečně pomoci, musíme odložit soudy a podívat se na fakta.

Představa, že se pornografie křesťanů netýká, je mýtus. Nejnovější data americké organizace Barna z roku 2024 ukazují, že pornografii alespoň příležitostně sleduje 75 % křesťanských mužů a 40 % křesťanských žen. Přestože jsou tyto lidé součástí společnosti, 82 % z nich uvádí, že jim s jejich zápasem nikdo nepomáhá. Polovina uživatelů přiznává, že o jejich sledování pornografie vůbec nikdo neví.

Mnozí křesťané žijí ve strachu z odhalení či odsouzení a stydí se o svém problému mluvit, což je paralyzuje a ještě více uzavírá do začarovaného kruhu závislostního chování. Výsledkem je paradox: na jedné straně víme, že pornografie škodí našim vztahům i duchovnímu životu, na straně druhé se v této oblasti cítíme osamoceni, v pasti a nevíme, jak ven.

Výzkumy také ukazují, že děti se k tvrdé pornografii dostávají stále dříve. Náš výzkum v NePornu z roku 2023 ukázal, že průměrný věk první expozice je dnes 11 let. Dětský mozek, zejména prefrontální kůra zodpovědná za se-

beregulaci a kritické myšlení, není na tak intenzivní podněty připraven. A jelikož se děti snadněji učí novým návykům, je raná expozice jedním z klíčových faktorů, proč v posledních letech vidíme rapidní nárůst problematického užívání.

Mnoho dětí přitom říká, že pornografie je jejich hlavním zdrojem informací o sexu. Ta je ale učí vnímat druhé lidi jako objekty k vlastnímu uspokojení, nikoliv jako celistvé bytosti. Přebírají pornografické scénáře a pak je promítají do svých vztahů. Proto v NePornu klademe takový důraz na včasnou prevenci – doporučujeme rodičům otevírat toto téma citlivě již kolem 5. až 8. roku věku, aby se děti o intimitě nedozvěděly z anonymního a agresivního prostředí internetu.

Kdy se sledování vymyká kontrole?

Často dostávám otázku na „zdravou míru“ sledování pornografie. Podle průzkumů si 62 % křesťanů myslí, že lze pravidelně sledovat pornografii a zároveň žít sexuálně zdravý život. Určitě platí, že ne každý, kdo sleduje pornografii, ji využívá problematickým způsobem. Nicméně realita naší práce s klienty ukazuje, že pornografie mnohým do života a vztahů zasahuje negativně. Hranice pak není v počtu minut, ale ve ztrátě svobody. O problému mluvíme tehdy, když se sledování stává nutkavým mechanismem pro zvládnání stresu, osamělosti nebo únavy.

Jak k tomu dochází? Klíčovou roli hraje dopamin. Pornografie zaplavuje mozek nepřírodným množstvím podnětů, na což mozek reaguje postupným snížením citlivosti. Člověk pak potřebuje stále silnější stimuly, aby pocítil uspokojení. Typickým přesvědčením bývá, že pornografie je pouze „neškodný ventil“. Její užívání ►

ovšem může přerůst v kompulzivní poruchu či pro zjednodušení behaviorální závislost, jejíž překonání vyžaduje 6 až 12 měsíců cílené abstinence a práce na sobě.

U spousty křesťanů hraje roli také morální aspekt. Ačkoliv pornografii nesledují problémovým způsobem dle diagnostických norem, přesto svůj návyk vnímají negativně. I s těmito jedinci je zapotřebí pracovat, přičemž povzbuzením může být to, že zbavit se nechtěného návyku je jednodušší než pracovat s kompulzivním chováním.

Nové digitální a etické nástrahy

Dnes už ale není rizikem jen pornografie samotná. Například fenomén OnlyFans či AI přítelkyně rozšiřují problematiku pornografie o další rozměr – vytváření nebezpečné iluze vztahu. A právě to z nich dělá obzvláště silnou past.

Další problém přinášejí nástroje umělé inteligence, jako je například Grok, které umožňují vytvářet „svlékací“ fotografie reálných lidí bez jejich souhlasu. Tato technologie (deepfakes) je přímým útokem na důstojnost bližního a představuje novou formu násilí, které se může dočkat kohokoliv v našem okolí.

Někteří hledají řešení v podobě tzv. etické pornografie. I když existují produkce dbající na férové podmínky, drtivá většina trhu je stále propojena se zneužíváním a obchodem s lidmi (sex trafficking). I v případě „etické“ produkce však přetrvává problém objektifikace. Pornografie stále zůstává extrémně silným podnětem, který mozek stimuluje mnohem intenzivněji než běžné každodenní aktivity. Učí mozek vnímat člověka jako nástroj k uspokojení a usnadňuje vznik kompulzivního chování.

Cesta ven: Milost místo odsuzování

Jako křesťané máme v rukou silný nástroj: milost. Ta však neznamená bagatelizaci problému, ale odvahu podívat se pravdě do očí. Řešením není trestání nebo moralizování. Pokud někdo s pornografií zápasí, potřebuje bezpečné pro-

středí, kde může o svém problému mluvit, aniž by byl odsuzován. A potřebuje podporu na cestě ven.

Co můžeme dělat jako jednotlivci i sbory?

1. Detabuizujme téma. Přiznejme si, že pornografie je realitou i v našich řadách. Mluvme o ní jako o výzvě pro naši integritu i digitální hygienu.

2. Podporujme prevenci. Vybavme rodiče a vedoucí mládeže zdroji, které jim pomohou mluvit s dětmi otevřeně a citlivě.

3. Budme oporou. Pokud se vám někdo svěří, naslouchejte s empatií. Překonání problémového užívání pornografie je běh na dlouhou trať a vyžaduje trpělivou komunitu.

V NePornu rozšiřujeme povědomí přednáškami a preventivními programy na školách, a zároveň nabízíme bezplatnou pomoc těm, kteří s pornografií zápasí. Nesoudíme, ale vytváříme bezpečný prostor, kde mohou naši klienti znovu získat kontrolu nad svým životem. Překonání problému s pornografií může být náročné, a proto naše motto zní: Nebuď na to sám.

Více informací o prevenci a pomoci v závislosti na pornografii naleznete na webu nepornu.cz.

Pete Lupton, zakladatel a výkonný ředitel
NePornu.cz, foto: *pexels.com*

S pornem jsem přestal až po šedesátce

Je mi 64 let, takže patřím ke generaci, která prožila půl života bez internetu. To ovšem neznamená, že jsme neměli problém s pornografií. Neměli jsme k ní tak snadný přístup, ale byli jsme hladoví po fotkách a časopisech, které se k nám občas propašovaly ze Západu. Když do naší země přišel internet, dlouho jsem odolával tvrdému pornu. Držel jsem se spíš fotek hezkých holek v tangách. Až po padesátce pomalu přestávaly plavkové fotky stačit. Pamatuji si, když jsem poprvé kliknul na nahotinu, jak jsem ani nemohl polknout a srdce mi bušilo až v krku. Samozřejmě že jsem potřeboval pro masturbaci stále větší impuls, a tak jsem přitvrzoval. Stahoval jsem jednu fotku za druhou. Otvíral jsem nové a nové weby. Když začnete otvírat porno, začnou se vám současně nabízet erotické seznamky. Nejdřív je vše zdarma. Jenže časem už to nestačilo, a tak jsem zaplatil první dvě stovky za to, abych si mohl týden dopisovat. Oslovil jsem stovky holek, ale časem jsem došel k závěru, že tam někde sedí operátor, který odpovídá naučenými frázemi, aby vás udržel na vařeně nudli, a hlavně zdržuje, aby se vám zvedala chuť. Když jsem zjistil, že to nefunguje, přestal jsem psát. Jenže pak člověku nabídnou jiný, určitě „lepší“ portál, kde se zase nechá napálit a nacpe do něj další peníze. Když to manželka zjistila, dostal jsem ultimáta, která jsem nedodržel. Proto tehdy opustila naši společnou ložnici. Byl jsem zoufalý. A tak se to stalo. Podařilo se mi sehnat holku na inzerát a jednoho odpoledne, úplně oslepený sexem, jsem opustil všechny své zásady, zapomněl jsem na ženu a rodinu a skončil jsem s ní v hodinovém hotelu. Věděl jsem, že takhle dál nemůžu žít. Trápilo mě svědomí a chtěl jsem se vším přestat. Taky jsem utrácel víc, než dovolovala naše finanční situace. A moje žena tušila, že se stalo něco víc. Domluvila mi kurzy proti

závislosti. Navštěvoval jsem je asi tři měsíce sám. Potom jsem přemluvil manželku, aby jezdila se mnou. Tam se teprve moje závislost začala lámat. Když jsem chtěl skončit s pornem, vůbec jsem si nepamatoval, kde všude ho mám. Báł jsem se hledat ty obrázky ke smazání, abych se do toho zase nezamotal. Přesto jsem na ně občas nechtěně narážel a děsilo mě to. Teprve po dlouhé době jsem svůj počítač, tablet i mobil vyčistil. Jsem rád, že už se nemusím a nechci vracet. Ze závislosti mi pomohlo několik věcí. Kromě zmíněných kurzů jsem v 60 letech začal závodit na silničním kole. Pořídil jsem si dobré kolo (za peníze, které jsem dřív strkal do porna) a několikrát v týdnu jsem jezdil trasy kolem 50 km. To mi pomáhá vybit energii a odreagovat se. I když jsem částečně vyměnil závislost za jinou závislost – sportovní –, určitě to je užitečnější a cítím se mnohem lépe. Cyklistika je skvělá v tom, že mi pomáhá spalovat nadbytečné tuky, a hlavně se testosteron přeměňuje na celkovou fyzickou kondici. Po léčbě rakoviny, kterou mi diagnostikovali před pár lety, mě vrací do života mnohem rychleji, než se obvykle po šedesátce děje. Bude to znít možná divně, ale nejvíc mi pomohla právě rakovina. Současné léčebné metody se orientují na hormonální léčbu, takže mi ze dne na den injekcemi odebrali téměř všechnen testosteron a drželi mě v tom stavu dva roky. Byl jsem sexuálně mrtvý. Během několika týdnů jsem úplně ztratil zájem o cokoli erotického. Manželka na náš společný způsob soužití bez reálného sexu přistoupila ráda, hlavně že jsem opustil „ty obrázky“. Předtím žila s pocitem, že je jen „jedna z nich“, a moc ji to trápilo. Nyní jsem necelý rok od ukončení hormonální léčby, a tak trochu začínám fungovat. Je na mně, abych to zvládl a nevrátil se k pornu. Je skvělé, že teď už na to nejsem sám.

Původně publikováno na webu NePorno.cz, redakčně kráceno.

Jaké pokušení se vám podařilo rozeznat a odolat mu?

S Milionem chviliek se mi otevřela možnost změnit dosavadní životní dráhu. Baval mě pocit, byť možná falešný, že ovlivňuji něco důležitého. Navzdory všemu vypětí a vytížení bylo příjemné stát ve světle reflektorů. A bylo lákavé vrhnout se do světa politiky naplno. Nebylo by na tom nic špatného, ale ztratil bych svůj směr. Naštěstí jsem měl dobrou přítelkyni, dnes manželku, která mi nastavovala zrcadlo a ukazovala, že už občas ztrácím sám sebe. Pokušení? Nevím. Moje cesta prostě vede jinudy.

Benjamin Roll, farář

Ze svého dávného mládí si uvědomuju pokušení „dělat se lepším“, tendenci nenápadně manipulovat událostmi a lidmi k obrazu svému. V mém nedávném stáří čelím často pokušení rezignace před stále se opakující lidskou hloupostí a zpuštěností doprovázené pokušením „cítit se lepším“. Díky Bohu v tom nezůstávám vydán sám sobě.

Tomáš Lavický, IT specialista

Největším pokušením v hudbě není sláva ani ego, ale komfort. Okamžik, kdy začnete opakovat to, co funguje, a přestanete riskovat. Pohodlí je tiché, nenápadné – a pro umění velmi nebezpečné. Odolat mu pro mě znamená zůstat ve střehu, jít znovu do nejistoty, hledat nové barvy, nové napětí, nové otázky. Hudba má zůstat živá. Jakmile se v ní člověk usadí, začne pomalu umírat.

Pavel Šporcl, houslista

Když mi bylo 17, říkal vedoucí mládeže, že i na slavné americké evangelisty stačí tři pokušení: ženské, prachy, chlast. Fungujeme primitivně. Myslel jsem si, že se mne to netýká. V 57 vím, že i na mém „fungování“ není nic světoborného. Nejlépe se mi z té trojice odolává prachům. Snad mohu říct, že jsem se nikdy nerozhodoval podle peněz, jestli půjdu tam nebo tam a přijmu tuhle nebo jinou práci. Suď Bůh. Jiná jsou pokušení mládí, jiná stáří. Nebude to tím, že by starý měl víc Ducha svatého.

Michal Kitta, farář a předseda synodu

Inspirativní otázka. Procházela jsem celým svým životem – a nevzpomněla si. Byla to jen pokušení, kterým jsem neodolala.

Olga Sommerová, filmová dokumentaristka

přípravila **Kar**, foto: pexels.com

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 13. ledna vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby vzešlé z jednání konventů. S ohledem na připravovanou reformu seniorátů je funkční období nově zvolených členů/náhradníků seniorátních výborů (SV) omezeno do 31. 12. 2026:
 - volbu Martina Féra za seniora Poděbradského seniorátu;
 - volbu Hany Pojezdne seniorátní kurátorkou Královéhradeckého seniorátu a Miroslava Strnada jejím náměstkem, dále Tomáše Dohnálka 1. náhradníkem téhož SV z řad presbyterů, Michaela Erdingera 1. náhradníkem téhož SV z řad kazatelů a Petra Grendela 2. náhradníkem téhož SV z řad kazatelů;
 - volbu Josefa Bartoně náměstkem seniorátního kurátora Východomoravského seniorátu a Michaely Hrbáčkové 2. náhradnicí téhož SV z řad presbyterů.
- SR potvrdila volby farářů ve sborech církve: Petra Špirka v Praze 5 – Radotíně a Josefa Bartoška v Benešově u Prahy. SR dále potvrdila volbu Václava Hájka za jáhna Ochranského sboru při ČCE v Ujkovicích.
- SR prodloužila pověření Radima Žárského ke službě školního kaplana na střední zdravotnické škole Evangelické akademie v Náchodě.
- SR souhlasila s přijetím Anny Marie Kubicové a Jakuba Janocha mezi kandidáty služby v církvi a s vděčností vzala na vědomí zprávy kandidátů služby v církvi o jejich činnosti ve sborech.

Aktiviny

- SR podpořila dva projektové záměry přijaté v rámci výzvy solidární podpory sborů 2025: záměr sboru v Berouně a záměr sboru v Předhradí.
- SR rozhodla o rozdělení příspěvků vybraným projektům v rámci grantového řízení na podporu publikací. Celková rozdělená částka činí 150 tis. Kč.
- SR se zabývala přípravou materiálů pro letošní zasedání synodu, které proběhne od 21. do 23. května 2026 v Chebu.
- SR se podrobně zabývala zprávami z jednání SV a vzala je na vědomí.
- SR vzala na vědomí zprávu Lenky Freitingerové z její cesty za krajany v Chorvatsku a zprávu Ladislava Moravetze o jeho účasti na Evropské konferenci evangelické církevní hudby.

Hospodářské věci

- SR vzala na vědomí rekapitulaci celkového návrhu rozdělení splátky finanční náhrady za rok 2025 od Ministerstva kultury ČR a souhlasila s:
 - výplatou podílu finančních prostředků určených na Diakonické a rozvojové projekty (DaRP) Diakonii ČCE ve výši 6,54 mil. Kč;
 - výplatou příplatku mimo základní kapitál společnosti ČCE Reality a. s. ve výši 10 mil. Kč;

- výplatou příplatku mimo základní kapitál společnosti Investiční fond ČCE (A) a. s. ve výši 16 mil. Kč;
- výplatou příplatku mimo základní kapitál společnosti Investiční fond ČCE (B) a. s. ve výši 16 mil. Kč;
- oddělením části budoucí půjčky pro stavbu škol Evangelické akademie ve výši 10 mil. Kč.

Hof

GRANTY

Termín příjmu žádostí o grantovou podporu ČCE v roce 2026

Milé sestry, milí bratři, dovoluujeme si vás informovat o plánovaném termínu příjmu grantových žádostí v r. 2026.

Synodní radou byl schválen jednotný harmonogram pro tyto programy:

- Diakonické a rozvojové projekty – období realizace projektů 10/2026–12/2028,
- Jeronýmova jednota – dary – období realizace projektů 01/2026–12/2027,
- Včasné projekty – předpokládané období realizace projektů cca 06/2027–12/2028.

Administrace příjmu žádostí bude probíhat plně elektronicky skrze grantový portál ČCE v těchto termínech:

Registrace žádostí: 1. 3. – 30. 4. 2026.

Do konce lhůty musí být žádost ve stavu „Zaregistrovaná“, tj. napsána a opatřena podpisy statutárních zástupců žadatele (farář, kurátor sboru, případně statutár přidružené organizace).

Stanoviska dotčených orgánů:

1. 5. – 30. 6. 2026. Do konce lhůty musí být žádost ve stavu „Podaná“, tj. opatřena stanovisky a podpisy všech dotčených orgánů (senior, seniorátní představenstvo JJ, stavební komise).

Prosíme, vezměte informaci na vědomí při přípravě projektových žádostí v roce 2026. *Petr Mokrejš, projektové oddělení ÚCK*

EKOLOGIE

Celocírkvní ekologická konference 2026

Druhý ročník konference „Střežit a obdělávat“ proběhne on-line formou ve středu 22. dubna od 19 do 21 hodin.

Konference navazuje na pilotní ročník, který proběhl v listopadu 2025 v ústředí církve v Praze a setkal se s příznivým ohlasem. Jako hlavního řečníka organizátoři oslovili Matúše Kociána, biologa, entomologa a římskokatolického kněze. Přesný program konference a přihlašovací formulář budou ještě doplněny. Konferenci připravuje pracovní skupina synodní rady pro otázky životního prostředí.

EKOLOGIE

Připojte se k Autopůstu

Autopůst je výzva k zamyšlení nad vlastní mobilitou v postním období. Koná se vždy v období od Popeleční středy do Bílé soboty, letos v termínu 18. února až 4. dubna.

Zapojit se je možné i na kratší dobu, například jen v posledním týdnu před Velikonocemi.

Smyslem autopůstu je vyzkoušet alternativy k používání automobilu, jako je chůze, jízda na kole, veřejná doprava nebo spolujízda, a otevřít se zkušenosti pomalejšího a ohleduplnějšího pohybu. Zároveň je příležitost k reflexi dopadů vlastního jednání na okolní svět a ke společnému hledání odpovědnější budoucnosti.

Iniciátorem této aktivity je

Česká křesťanská environmentální síť.

POZVÁNKA

Startuje 5. ročník studentské literární soutěže

Českobratrská církev evangelická v polovině ledna otevřela 5. ročník své literární soutěže pro žáky a studenty od 10 do 21 let. I tentokrát se koná v rámci Mezinárodních dnů proti rasismu v Česku a opět se věnuje tématu lidské důstojnosti.

Letošní motto „Neviditelní hrdinové mezi námi“ vybízí mladé autorky a autory, aby se podívali na každodenní situace, v nichž lidé svou nenápadnou odvahou, laskavostí nebo vytrvalostí pomáhají udržovat důstojnost vlastní i druhých.

Soutěž chce upozornit na to, že hrdinství nemusí mít podobu velkých činů. Často se odehrává v tichosti – v práci lidí, kteří nejsou vidět, ale bez nichž by společnost nefungovala. V rozhodnutích, která se neobjevují na titulních stranách, ale mění atmosféru kolem nás.

Žáci a studenti mohou psát eseje, úvahy či vyprávění. Důležité je jediné: ukázat, že důstojnost není abstraktní pojem, ale něco, co se rodí v každodenních vztazích a drobných rozhodnutích. „V zaslaných pracích významně oceníme autentický autorský přístup, vlastní vklad, neotřelý pohled na věc či návrhy na zlepšení stavu,“ upozorňují pořadatelé.

Stejně jako v předchozích letech vyvrcholí soutěž březnovou konferencí v prostorách Senátu Parlamentu České republiky. Tam budou slavnostně vyhlášení vítězové a předány věcné i finanční odměny.

Soutěžní práce lze odevzdávat elektronicky do 28. února 2026 prostřednictvím formuláře na webu e-cirkev.cz/soutez. Tam jsou také k dispozici kompletní pravidla a propozice.

PRACOVNÍ NABÍDKA

Výběrové řízení na pozici ředitele či ředitelky sloučené církevní školy v Praze

Synodní rada Českobratrské církve evangelické vyhláší výběrové řízení na funkci ředitelky či ředitele sloučené evangelické školy v Praze 7, ul. Rajská. V nové budově v pražských Holešovicích, jejíž výstavba probíhá, budou společně fungovat stávající Bratrská škola a Evangelická akademie Praha. Úkolem ředitele/ky školy tak bude připravit a následně pečovat o společné fungování ZŠ, pedagogického lycea a SOŠ pod jednou střechou a v rámci společné právní entity.

Do školy bude docházet 200 žáků 1.–9. ročníku ZŠ a 200 studujících ve dvou čtyřletých maturitních oborech.

Příhlášky je možné zasílat do 15. 3. 2026.

Podrobné podmínky výběrového řízení a informace o zřizovateli naleznete na webových stránkách církve (e-cirkev.cz/kontakty/volna-mista). Prosíme o jejich pečlivé prostudování.

S případnými dotazy se obraťte na koordinátorku škol Evangelické akademie Mgr. Helenu Wernischovou (wernischova@e-cirkev.cz).

MOJE CÍRKEV

„Budoucnost přinese ještě opravdu hodně změn.“

(Výpomocný kazatel Zdeněk Turek.)

foto: Jiří Vopálenský

Ve věznici nejde o biblickou nalejvárnou, ale o naslouchání

Rozhovor se Zdeňkem Turkem

Zdeněk Turek se vyučil čalouníkem a následně vystudoval střední školu v oboru speciální pedagogika pro vězeňskou službu. Studium pedagogické fakulty a DAMU nedokončil. Úspěšně rozjel uměleckou kariéru coby šermíř, herec, scénárista a režisér. Nyní pracuje hlavně jako výpravčí. V 90. letech uvěřil a vstoupil do Evangelické církve. Záhy se stal kurátorem, později výpomocným kazatelem. Již několik let je v rámci Vězeňské duchovenské péče (VDP) dobrovolným duchovním ve věznicích. Dlouhodobě se také věnuje aktivitám spojeným s podporou otevřenosti církvi k LGBT+ lidem.

Kudy vedla tvoje cesta „k taláru“? Proč ses rozhodl stát evangelickým výpomocným kazatelem?

Vlastně nemohu úplně říct, že jsem se tak rozhodl sám. Abych se na tuto cestu vydal, tomu předcházelo spíš rozhodnutí těch, kteří mě přesvědčili, že bych to měl zkusit. Tak jsem to zkusil.

Co obnášela tvá příprava ke kazatelské službě? Kde jsi studoval?

Tenkrát otvíral seminář Ústecký seniorát. Hlavními organizátory byli Tomáš Pavelka a Jiří Bureš. Původní plán délky semináře byly tři roky. Moc nás účastníků nebylo, tuším asi čtyři, takže to bylo takové rodinné. Scházeli jsme se ke studiu pravidelně, myslím že po čtrnácti dnech pátky, soboty a domů jsme si nosili spousty domácích úkolů. Komunikace s lektory probíhala

i v mezičase prostřednictvím emailů. Bylo to skvělé, člověk se dozvídal mnoho nových věcí a moc mě to bavilo. Jenže látky, kterou bylo třeba probrat, bylo stále mnoho, takže se to pak protáhlo o další dva roky.

Co bylo na cestě k ordinaci nejtěžší?

Asi nejtěžší bylo přemluvit mě, abych šel ke zkouškám a celý proces dokončil. Bylo to vlastně už několik let poté, co jsem seminář absolvoval. On se nikdo z nás studujících k uzavření zkoušek nehrnul. Navíc já jsem už bydlel na Rakovnicku a stal se členem ve sboru v Kladně, kde byla farářkou Daniela Brodská. A právě Daniele vděčím za to, že mě dosti povzbuzovala a k těm zkouškám tak trochu dotlačila.

Jak často vedeš bohoslužby a kde?

Je to různé, jsou měsíce, kdy nemám žádné bohoslužby, a také měsíce, kdy mám obsazené i čtyři neděle a mohl bych být i v jednu neděli na třech místech. Sloužím všude, kam mě pozvou a je možné tam včas dojet. Nejvíce domácí sbor, kterým je dnes opět Chomutov, a Pražský seniorát. Občas se dostanu i dál, sloužil jsem i na Moravě.

Co je na přípravě bohoslužeb nejnáročnější a co naopak radostné?

Náročné je vždycky vybrat písně. Ovšem nejnáročnější bývá přemluvit sebe sama, abych začal s přípravami včas. Ale když už se do toho pustím, je celý proces radostí. Jako bych se vždycky přiblížil Bohu, intenzivněji cítuji jeho blízkost, a to i přes to, že prožívám spousty nejistot, jestli to dělám dobře, hledám, jak to ►

pojmout nebo i správná slova, zkouším varianty, zamotávám se do svých myšlenek nebo si nevím zrovna rady... To vnímání Boží blízkosti je myslím v tom, že ono Boží téma, které zrovna zpracovávám, mě jako by obejmě a probírám se jím nejen u notebooku, ale i v tom obyčejném běžném životě. A občas mám pocit, že Bůh mi do života přímo podstrkuje situace či podněty, které s tím, nad čím zrovna rozjímám, souvisí.

Jsi taky herec a divadelník. Využíváš své zkušenosti z jeviště na kazatelně?

Co se týče metod a technik v mluvení i přípravy textu, jako součásti rétoriky, tak ano. Určitě lehčeji zvládám i trému. Ale taky jsem si musel zpracovat otázku, kde je hranice mezi divadelní rolí a kazatelem. Jestli je vůbec vhodné, abych lezl za kazatelnu. Nakonec jsem pochopil, že být kazatelem je v jistém smyslu také role, ale rozhodně ne z onoho divadelního úhlu pohledu.

Na loňském sjezdu mládeže v Teplicích jste ve spolupráci s farářem Jiřím Šamšulou připravili netradiční techno pobožnost. Prý jsi tam vůbec poprvé recitoval autorskou poezii.

To byla skvělá zkušenost. A děkuji za tuto příležitost, protože mi to přináší i spousty nových uvědomění a otázek. Třeba i otázky kolem toho, jak oslovit mladé, jak oslovit lidi necírkevní, jak čelit formou kázání obrovské konkurenci komunikačních vymožeností současnosti (jako třeba sociální sítě atd.), a jestli je to vůbec možné kázáním nějak konkurovat či v konkurenci uspět.

Otevřeně hovoříš o svojí sexuální orientaci, jsi aktivní nejen ve sdružení Logos. Jak to ovlivňuje tvoji kazatelskou službu?

Vzhledem k tomu, že jsem dost „profláknutej“, určitě jsou sbory, kam mě nikdy za kazatelnu nepozvou. Ale nijak to neřeším. Myslím, že i tak jsem dost vytižen. Dokonce tak, že na mindráky z případného nepřijetí není čas.

Setkáváš se kvůli svojí orientaci s nějakými překážkami? A naopak – vyhledávají tě právě proto LGBT+ lidé?

Občas se stane, že mi někdo naznačí, že bych neměl kázat, protože údajně žiju v hříchu nebo něco podobného. Ale v prostředí, kde se hlavně nacházím, je to spíš ojediněle. Spíš se mi stává, a to nevím, zda je to kvůli mé citové a sexuální orientaci, že se mi lehčeji o svých strastech v osobním životě svěrují ženy. A to nejen v církvi.

při bohoslužbě v kostele sv. Martina ve zdi (Praha)

Jaká byla největší výzva, kterou jsi musel dosud jako kazatel překonat?

Jako největší výzvu vnímám všechno, co bylo poprvé – první vlastní bohoslužby, první pohřeb, první svatba, první požehnání hasičského sboru... Ale jinak chápu jako novou výzvu každé bohoslužby.

Působíš také jako dobrovolník ve věznicích. Co tě tam přivedlo?

Cesta k této službě byla dlouhá a krkolomná. Nikdy mě nenapadlo, že bych něco podobného mohl dělat. To, co mě k tomu přivedlo, bylo divadlo, a tak trochu i má sexuální orientace. Jeden psycholog v jedné věznicích začínal s projektem „dramaterapie pro mladistvé vězně“. Potřeboval někoho od divadla, tak jsem s ním byl prostřednictvím mého faráře Jiřího Bureše seznámen

a po krátkém čase se zapojil do projektu coby lektor. S psychologem jsme si rozuměli a projekt se začínal skvěle rozjíždět. Jenže po pár sezeních, když se pan psycholog dozvěděl, že jsem gay, další spolupráci se mnou odmítl. Dokonce zrušil i ten projekt. Protože jsem v té době studoval na DAMU, chtěl jsem v něčem podobném pokračovat, hledal jsem přes Vězeňskou duchovenskou péči (VDP) jiného psychologa, který by chtěl podobný projekt otevřít. Jenže pak mi VDP nabídla spolupráci ne s psychologem, ale s kaplany. A protože jsem zrovna procházel i oním seminářem pro výpomocné kazatele, vzniklo z toho členství ve VDP a služba běžného duchovního ve věznici. Tedy žádná dramaterapie, ale bohoslužby, biblické a osobní rozhovory.

V čem je duchovenská služba „za mřížemi“ jiná?

Na první pohled se zdá, že zas tak jiná není. To, co je jiné, je specifické prostředí věznic a klienti. Věznice má svá pravidla a řády, které musí dodržovat nejen klienti, ale i personál, a tudíž i duchovní. U duchovních dobrovolníků to platí obzvlášť, a tak jsou v mnoha věcech omezení. Nemohou se volně pohybovat po prostoru, nemohou přicházet a odcházet, jak chtějí, nesmí si s sebou brát, co chtějí atd. Vše se musí dopředu domluvit a následně přesně dodržet. Klienti jsou lidé stejní jako ti mimo věznici, ale i tak práce s nimi je jiná než s lidmi v církvi. Vězni jsou často velice málo zběhlí v církevním životě, znalosti o Bohu a církvích jsou velice povrchní, ale hlavně jsou to lidé, kteří se nachází ve velice náročné životní situaci. Lidé, kteří zápasí se svým svědomím. Mnohdy by chtěli žít lepší život, ale neměli možnost se to naučit. Bojí se budoucnosti, společnosti a mnohdy i sami sebe. Jsou to lidé, kteří spáchali něco zlého a zaslouží si trest, ale zároveň lidé zoufalí a nešťastní. Duchovní jim musí hodně naslouchat a umět vystopovat jejich potřeby. Tato služba není o „nalehávání“ biblicko-teologických vědomostí, ale hlavně o naslouchání a aplikování Božího slova

do současného života konkrétních lidí. Někdy i bez otevření Bible. A protože se klienti často mění, začínáte stále od začátku a často nevidíte žádný velký výsledek. Povzbuzením vám je většinou pouze jejich vděčnost za to, že se jim někdo upřímně věnuje, že s nimi někdo mluví jako se sobě rovným, že se mohli zpovídat a brečet u toho a že to proběhlo bez odsuzování.

Jak se setkává role výpomocného kazatele s tvým občanským povoláním? Je to výhoda, nebo spíš překážka?

Často si říkávám, že kdybych mohl, tak bych šel už do důchodu, abych měl na ty všechny svoje aktivity víc času. Ale bohužel ještě nepřišel ten čas a něco mě musí živit. Takže mé povolání bývá překážkou ve chvíli, když musím být v práci v době, kdy bych potřeboval být jinde. Někdy zdržuje, jindy umožňuje zařadit či připravit něco i v pracovní době. Zároveň mě živí, takže pomáhá. A možná mi pomáhá i držet se nohama při zemi a v blízkosti života obyčejných lidí.

Jak vnímáš podporu ze strany církve?

Určitě vnímám dostatečnou podporu jak ze strany svého sboru, farářů, SpEKu (Spolek evangelických kazatelů, pozn. red.) i vedení církve. Někdy mě to až překvapí i dojíímá. Děkuji za to! A za velkou podporu děkuji i mému partnerovi.

Jak vidíš své působení v kazatelské službě do budoucna?

To záleží na tom, co všechno budoucnost přinese. A tuším, že budoucnost přinese opravdu hodně změn, dokonce i takových, o kterých se nám ještě ani v náznaku nezdá. Takže v té brzké budoucnosti vidím nutnost být co nejotevřenější jakýmkoliv změnám a podporovat tuto otevřenost i u ostatních, co církev tvoříme. Ovšem vždycky to bude ve snaze o zvěstování evangelia Ježíše Krista a hledání forem, jak toto zvěstování naplňovat slovem i skutkem.

připravila Adéla Rozbořilová, foto: Jiří Vopálenský

Rekonstrukce Komenského síně v Čáslavi začala

Vážíme si veliké podpory dárců

Už od začátku loňského prosince zvuk sbíječek každé ráno potvrzuje, že rekonstrukce Komenského síně a jejího zázemí opravdu začala.

Zahájili jsme ji díky štědrosti německého spolku GAW a Bavorské luterské církve, díky grantům ČCE a také díky nesmírné štědrosti členů naší církve – ve sbírce nazvané Hlavní dar lásky Jeronýmovy jednoty (dnes „Hlavní stavební projekt“), která se konala ve všech sborech naší církve loni o Velikonocích, jsme spolu s vámi, štědrymi dárci, dokázali shromáždit částku 1 940 677 Kč. Velmi si vaší podpory a vzájemné solidarity vážíme. Velké poděkování patří také skvělé práci projektového oddělení ústřední církevní kanceláře, bez jejichž podpory při shánění finančních prostředků bychom se jen těžko obešli.

Staveniště jsme předali firmě Stavitelství Merenus 3. prosince 2025. Nyní probíhá první etapa rozsáhlé rekonstrukce přízemí fary, která zahrnuje vybudování nového bezbariérového vstupu a zázemí pro sborová i spolková setkávání. Důležitou součástí a nejdražší položkou celé rekonstrukce je sanace zdiva, protože prostory Komenského síně a zázemí jsou velmi vlhké. Věříme, že už tato první etapa rekonstrukce bude velkým přínosem pro setkávání konané v našem sboru. Dokončena by měla být na konci září. A pokud se nám podaří získat peníze od místní akční skupiny, doufáme, že budeme moci navázat druhou etapou prací.

Pokud byste chtěli přispět k pokračování našeho projektu, můžete tak učinit prostřednictvím transparentního účtu 2403164404/2010, který jsme za účelem rekonstrukce zřídili. Každý dar nám může pomoci na cestě k cíli a budeme za něj vděční.

aktuální stav prací

Také vás srdečně zveme na návštěvu Čáslavi, našich bohoslužeb i dalších setkávání. Nebo se potkáme v neděli 21. června 2026 na 6. ročníku fairtradového multižánrového festivalu na hrabách „Bašta pro všechny“, letos v asijském duchu. Přejeme vše dobré a požehnané a těšíme se v Čáslavi na setkání!

Drahomíra Dušková Havlíčková, farářka ve
FS Čáslav

Alianční týden modliteb v evangelických sborech

Letos na téma „Setkání se vzkříšeným“

Každoroční ekumenická iniciativa Alianční týden modliteb se letos konala ve dnech 11.–18. ledna. V rámci ČR jej pořádá Česká evangelikální aliance. Organizátoři pro rok 2026 zvolili téma „Setkání se vzkříšeným“.

„Všechny příběhy lidí, kteří se s Ježíšem po jeho vzkříšení setkali, jsou fascinujícími sondami do toho, jak Bůh vstupuje do chvil, kdy se zdá vše ztraceno, kdy zápasíme s pochybnostmi nebo vlastními selháními, kdy okolnosti zatemňují naši schopnost vidět Boha nebo věřit tam, kde se nevíra zdá rozumnějším řešením. Jsou tajemnými momenty, kdy se nám Kristus identifikuje svými ranami, abychom ho mohli následovat a vstupovat do ran tohoto světa s odvahou, že zlo nakonec nemá poslední slovo,“ uvedl tajemník České evangelikální aliance Jiří Unger v předmluvě k modlitebnímu průvodci, který pro potřeby aliančního týdne každoročně vzniká.

Prvotní myšlenka, na jejímž základu se zformoval Alianční týden modliteb, se zrodila již před 180 lety v Anglii. Poprvé byla realizována roku 1861 a v průběhu let se rozšířila především do evangelikálních a evangelických církví po celém světě. Do českého prostředí iniciativa pronikla ve 30. letech minulého století, po útlumu v období totality se znovu rozvíjí od 90. let.

Podle principu ekumenické myšlenky se v rámci města či mikroregionu v průběhu týdne střídají jak kazatelé různých denominací, tak liturgické prostory.

Tradičně se k Aliančnímu týdnu modliteb připojuje také řada sborů Českobratrské církve evangelické, a to zejména na Moravě a ve Slez-

sku. Přinášíme vám pohled do několika sborů, které se k této mezinominační iniciativě letos připojily.

Ekumenické večery v Hošťálkově

V Hošťálkově na Valašsku i letos proběhl Alianční týden modliteb jako čas ztišení a modliteb

host z Církve bratrské v hošťálkovském sboru

na začátku roku. Téma bylo nanejvýš aktuální a trefné. Setkávali jsme se od pondělí do soboty u nás ve sboru a slovem sloužili zástupci různých církví: římskokatolické, Církve bratrské, Křesťanských sborů, Evangelické církve a Apoštolské církve. Zapojovali se laici, pěvecké soubory, modlitební skupiny žen i děti. Každé setkání bylo jiné, povzbudivé a biblické texty nám přinášely mnoho inspirace:

1. Uprostřed temnoty se rodí naděje a víra začíná osobním setkáním, které nás posílá dál s dobrou zprávou. ▶

2. Když Ježíše na své cestě často nepoznáváme, kráčí s námi, otevírá nám smysl Písma a dává se poznat tam, kde ho zveme a sdílíme chléb.

3. Ježíš přichází do našich pochybností s pokojem a vede nás k důvěře, že Ježíš dává smysl a vstupuje do každodenní práce a zve nás ke společenství s ním.

4. Ježíš obnovuje selhávajícího člověka, svěří mu odpovědnost a volá každého k vlastní cestě následování.

5. Ježíš má plnou autoritu, posílá své učedníky ke všem lidem a zůstává s nimi.

6. Boží milost dokáže radikálně proměnit i člověka, který jde špatným směrem.

7. Bůh si může použít kohokoli jako svůj nástroj, když se mu otevře.

8. Ježíš dává Ducha svatého a posílá nás být jeho svědky. Tolik ve zkratce, co zaznělo v těchto dnech.

Česká evangelikální aliance chce zahájit projekt na podporu rozvoje staršovstev. Ve spolupráci se sbory a kazateli chtějí vytvořit vzdělávací proces zaměřený na klíčové oblasti vedení misijně orientovaného sboru, protože kvalitní vedení je zásadní pro jeho zdravý růst. To potřebujeme všichni.

Štěpán Marosz, farář, FS Hošťálková

Setkání se vzkříšeným v Kyjově

Už řadu let v našem městě probíhá spolupráce křesťanů během Aliančního týdne modliteb. Ačkoliv jde původně o protestantskou iniciativu, u nás ji prožíváme také ve společenství s římskokatolickou farností. Letos jsme se zapojili ve dnech 12.–15. ledna. Bratr děkan Pavel Stuška v kyjovském farním kostele přesně pojmenoval jeden z jejích hlavních smyslů: hledíme na sebe a učíme se navzájem vnímat. Opět jsme byli svědky rozmanitosti víry v Ježíše Krista, a nejenže jsme se navzájem pozorovali, ale skutečně se setkali – společně před vzkříšeným Pánem. Spolu s římskokatolickou církví, Církví bratrskou a Církví adventistů sedmého dne jsme sledovali evangelijní texty o setkáních se

vzkříšeným Ježíšem a o tom, jak hluboce zasáhly životy lidí.

Tyto příběhy se neukázaly jako vzdálená biblická vzpomínka, ale jako velmi aktuální zkušenost. Evangelia mluví o unavených, zmatených a zklamaných lidech, kteří přesto zůstávají oslovení. Právě zde se dotýkáme podstaty odolnosti: ne schopnosti všechno zvládnout, ale odvahy zůstat otevřený setkání i po selhání. Silným obrazem byl Petr, který se po Velikonocích vrací k rybářským sítím. A právě tam, u obyčejného ohně, se s ním Vzkříšený setkává ne s výčitkou, ale s přijetím.

společné shromáždění v Kyjově

V tomto světle lze číst i smysl Aliančního týdne. Nescházíme se proto, že bychom byli stejní, ale proto, že stojíme před tímž Kristem – každý se svou tradicí a křehkostí. Ekumena není výkonem jednoty, ale cvičením v přijetí. A právě z tohoto vztahu se rodí společenství církve.

Emil Hankovský, farář, FS Kyjov

Ekumenická setkání na Náchodsku

V místech, kde působí náš sbor, tedy na Náchodsku a Novoměstsku, se k lednovým společným ekumenickým modlitbám (a k poslouchání kázání) připojujeme již přes 30 let. Preferujeme pro přípravu probíraných textů materiály Aliančního týdne modliteb.

Protože Šonov u Nového Města nad Metují, kde tradičně bydlí místní evangeličtí faráři, je mezi dvěma ekumenickými okruhy (náhodským a novoměstským), organizovali jsme tradičně lednová ekumenická modlitební shromáždění tak, že jsme se navštívili postupně jeden týden ve všech pěti církvích v Náchodě s tím, že páteční setkání bylo u nás v Šonově na faře a další týden jsme se vystřídali ještě v dalších třech církvích v Novém Městě nad Metují (NMnM). Od této praxe nicméně v posledních letech ustupujeme. Letos jsme měli dvě setkání v Náchodě a jedno v Novém Městě nad Metují. Šonovský farář má vždy tu čest kázat v obou městech – nejinak tomu bylo i letos.

Potká se nás při každém setkání přibližně dvacet až pětadvacet. Letos jako i v minulých letech jsme modlitby na katolické faře v NMnM zakončili společnou večeří, při níž jsme příjemně podebatovali mimo jiné i o dalších akcích Křesťanské akademie, která v našem kraji aktivně působí. Nám, kdo se nejen při těchto ekumenických modlitebních setkáváních vídáme, to dává veliký smysl – připomínat si, že naší hlavou je Kristus a my, nejen jednotlivci, ale i celé církve, jsme jen různými částmi jednoho velikého Kristova těla, církve obecné – obecné v tom nejobecnějším slova smyslu.

Marek Bárta, farář, FS Náchod-Šonov

připravila Adéla Rozbořilová, foto: archiv sborů

MLÁDEŽ

Pokrok v Třebíči

Program letošního sjezdu se pomalu rýsuje

Tento víkend se po roce opět vydali organizátoři na místo letošního sjezdu mládeže. V pátek doklouzali do Třebíče členové sjezdové skupinky, aby se podívali na místa vhodná pro programy na sjezdu, aby vybrali kapely, řečníky, workshopy.

Páteční večer trochu připomínal párty. Nejprve bylo potřeba se navzájem seznámit a začlenit nové jedince. Vzduchem létaly zajímavosti o všech členech, stavělo se sousoší, ukázalo se, kdo rád zatlouká hřebíky, kdo umí chodit o berličích a kdo byl poprvé na sjezdu před 10 lety právě v Třebíči.

Tohle všechno spískali Vašek Podrazil a Sára Pokorná v rámci seznamovacích her. Rozdělování rolí při přípravách sjezdu a na sjezdu chvílemi připomínalo aukci. Ale flipcharty se postupně plnily našimi jmény, rolemi, úkoly a termíny. Po krátkém ztišení s místní farářkou Mar-

tinou Zuštinovou se „party vibe“ vrátil při výběru sjezdových kapel. Farou burácelo nemálo nástrojů, aranžmá, hlasů, stylů, ale i argumentů

pro a proti. Které z interpretů na sjezdu nakonec uslyšíte? To si zatím ještě chvíli necháme pro sebe... ▶

Sobotního ranního ztišení se ujal Jonatan Hudec. Dotkl se otázky naší motivace k dobrým skutkům, otázky motivace jiných lidí i otevřenosti sjezdu vůči neevangelíkům.

Z brainstormingové porady vzešlo obrovské množství nápadů na programy. „Škatulata hejbejte se“ – po stole se vlevo, vpravo, nahoru, dolů, k sobě i od sebe šoupou lístečky se jmény řečníků: „tohohle jsme dlouho neslyšeli“, „tohle je skvělé téma“, „tady máme málo workshopů“ ... Ruce přesouvají lístečky, ústa vysvětlují důvody, dvanáct párů očí sleduje jejich

pozice a dvanáct mozků přemýšlí, zda vše sedí, jak má. Hurá, víme koho oslovit!

Rychlý oběd, procházka po Třebíči. Židovská čtvrť, Národní dům, kulturák, úžasná kavárna. Veni, vidi, vici. Aktualizují – přišli jsme, viděli jsme a věříme, že sjezd bude super. Třebíč je nádherné město. Důležitá místa jsou blízko u sebe. Místní sbor i oba zdejší faráři, Martina Zuštinová a Filip Boháč, jsou nám oporou. Máme za sebou první velký *Krok za pokrokem* – v souladu s názvem letošního sjezdu.

Mimochodem, tušíte, kdo byl Albín Bráf?

Martina Roubalová, oddělení mládeže ÚCK

GENERACE

Děkovná bohoslužba ke 100. výročí narození kazatele Josefa Jančíka

Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život a následujte je ve víře! (Žd 13,7)

Po domluvě se staršovstvem se ve vinohradském sboru v neděli 28. prosince 2025 konala děkovná bohoslužba se vzpomínkou 100. výročí narození bratra Josefa Jančíka, laického kazatele Nezávislého evangelického bratrského sboru na Ukrajině v Bohemce.

Byl to právě bratr Jančík, kdo výrazně napomohl obnovení tamního sboru, který několik desetiletí za sovětské éry nemohl existovat. Více o bratru Jančíkovi jste se mohli dočíst v prosincovém čísle (ČB 12/2025) v článku Daniela Ženatého.

Daniel Ženatý také celou bohoslužbu připravil, vedl a kázal (na text z 1. Janovy 1,1–5). Vstupní první modlitbu přednesl Miroslav Pfann, farář v Libiši a koordinátor pro krajan-ské sbory na Ukrajině pověřený synodní

radou ČCE. O životě bratra Jančíka pohovořil Alexandr Drbal, rodák z Bohemky, klíčová osobnost česko-ukrajinských vztahů, iniciátor kontaktů mezi krajan-skými spolky a repatrianty z Ukrajiny v ČR. Shromáždění osvěžila zpěvem Anastazie Hartová, vnučka Josefa Harta a současné kurátorky sboru v Bohemce Ludmily Hartové. Za doprovodu vinohradského varhaníka Kryštofa Hlavničky zazpívala Mozartovo *Ave verum corpus* a píseň Ludka Rejchrt *Někdo mne vede za ruku*. Posluchači s dojetím vyslechli také její vyznání, jak prožívá, ač usazena v Brně, válečný konflikt na Ukrajině, a zejména to, že její tatínek Saša je již čtyři roky na frontě.

S osobní vzpomínkou vystoupil i Daniel Heller, farář ve Zlíně, který osm měsíců (1999–2000) působil mezi krajan-ky v Bohemce a Veselínivce a úzce s Josefem Jančíkem spolupracoval. Z jeho vzpomínky vyjímám:

odhalení pamětní desky v Bohemce

„Josef Jančík je pro mne člověkem radostné pokory a zdravého křesťanského sebevědomí. Byl rovný, neskláněl se před nikým, koho by si nemohl vážít. Byl radostným křesťanem i kazatelem – radost bylo možné slyšet v jeho hlase, někdy byla i melodie jeho řeči taková výskavá, veselá. Když kázal, bylo úplně jasné, že káže radostnou zvěst. Když žehnal snoubencům slovy žalmu, bylo z jeho výrazu zřejmé, jak mladým lidem přeje.

Nebál se říct, že něco neví. A vůbec mu to nesebralo tu radost evangelia. Jednu jeho výpověď si nosím v srdci – na otázku, proč dnes neumíme zázračně uzdravovat a konat jiné veliké a mocné činy, odpověděl: My jsme ale také neopustili všechno a nešli za Ježíšem, nenechali jsme všeho a neodevzdali to Bohu, že jsme si pořád dost nechali pro sebe, br. Josef říkal, že ‚máme chaty a mašiny‘ – kdyby to řekl někdo tady u nás, tak bych to nevnímal tak silně – protože on mluvil o svém skromném domě se záhumenkem a o starém žigulíku (...)

Děkuji Bohu i za to, že mohl do poslední chvíle aktivně žít a zemřít bez trápení. Těším se na shledanou s bratrem Josefem v Božím králov-

ství – pokud tam budu moci dojít, pokud tam budu smět vejít, on tam určitě bude – jako jeden z prvních mě přivítá a poučí mě, jak to tam chodí.“

Současně s bohoslužbou v Praze se konalo shromáždění v Bohemce, kde byla odhalena pamětní deska věnovaná Josefu Jančíkovi. Byl to vlastně synovec bratra Josefa Miloslav Jančík z Pervomajska, který přišel s nápadem uspořádat tuto „paralelní“ vzpomínkovou bohoslužbu a odhalit pamětní desku, jejíž vznik financoval. Připojily se k nám také sestry z Veselynivky, kde tamní kazatelka sestra Marie Provazníková přečetla kázání bratra Ženatého. Chránová sbírka vykonaná při shromáždění v Praze vynesla 13 760 Kč a byla odeslána na účet Člověka v tísní – SOS Ukrajina.

Po shromáždění, které bylo duchovní posilou, ale také milou příležitostí k setkání místního vinohradského sboru a krajanů z Bohemky natrvalo žijících v ČR, účastníci v hojném počtu poseděli ještě u kávy, čaje a pohoštění, které obětavě připravily zejména sestry Věra Švarcová, Ludmila Bobrovská, Ludmila Sverdlová a Olga Andršová. ▶

Toto malé ohlédnutí za požehnaným setkáním na Vinohradech končím závěrečným slovem z kázání: „A proto se modlíme, aby světlo Boží naděje přicházelo právě do míst, kde člověk světlo a naději likviduje. Aby přicházelo do míst, kde pyšný člověk zabíjí život, který nepatří

jemu, nýbrž Bohu. Modlit se, věřit a svou nadějí vyřizovat dál. Tak jako Simeon, tak jako Anna, tak jako Josef Jančík, tak jako naši otcové a naše matky. Tak i my. Jako ti, kdo patří Kristu. Dnes, i na věky. Amen.“

Petr Brodský

Z REGIONŮ

Na záskok v Chorvatsku

Evangelíci z Velké Lhoty navštívili krajany na jihu

Říká se, že všechno zlé je k něčemu dobré. Loni na podzim se zdravotní indispozice mého muže, který má na starosti kontakty s chorvatskými evangelickými sbory, postarala o to, že jsem se konečně vypravila se skupinou mládeže a místokurátorem velkolho-teckého sboru k našim chorvatským krajanům.

Nevím, zda to byl víc výlet nebo služební cesta. Moje chvíle přišla až po příjezdu do Velkých Zdenců. Tam jsme měli s bratrem farářem Predrakem Gazibarou krátkou pobožnost, jeho žena Blanka a švagrová Jaruška se ujaly oboustranného překladu. Zdejší sbor patří k luterské tradici, však také proto bratr farář při své promluvě připomínal Den reformace, který se právě blížil. A poté už následovala výborná večere. Sešlo se nás tolik, že jsme se málem nevešli kolem kuchyňského stolu – a že je ve Zdencích pořádně dlouhý.

A co všechno jsme se dozvěděli! Že bratr farář odejde do důchodu – ale ponechá si ještě poloviční úvazek (teď ovšem má tolik práce, že by na to nestačilo ani 1,5 úvazku). Že sestra, která už přičítá roky k osmdesátce, každý rok sama naseká 4 m³ dřeva na topení. Že Jarošovi jsou z frmolu na své farmě a v mlíčnici sedření.

Nemají, komu firmu předat – ale daří se jim dobře.

na návštěvě ve Velkých Zdencích

Přespali jsme v bytě nad sborovými prostory. Než jsme ale usnuli, zažili jsme úsměvné okamžiky. Při rozdělávání lůžek jsme totiž zjistili, že někomu jsou moc krátká, někomu úzká, někdo měl pocit, že má málo soukromí. Nakonec všichni usnuli, dobře jsme si odpočinuli. Po té dlouhé cestě a výletu na hrad nad Balatonem nebylo divu. Další den jsme se stavili v Daruvaru na tržišti. Chtěli jsme navštívit Jarošovy v jejich stánku s mléčnými výrobky. Mne ale ze všeho nejvíc uchvátily javory, co tam rostly.

Také jsme se vydali za sestrou Zdeničkou Pagáčovou do Požegu. Pojedli jsme – a pak jsem měla krátkou pobožnost s vysluhováním večere Páně. Sestra Pagáčová moc pozdravuje do Česka. A dožije-li se příští návštěvy, těší se opět na společenství kolem stolu Páně. Rychlý přesun autem a octli jsme se v Bjeliševci. Po oficiálním přivítání vystoupilo několik Českých besed. A nastaly hody! Brát jsme si mohli, co hrdlo ráčí – a i kdybyste si přidali třeba třikrát, ještě zbylo na zítra. Mládežnická část naší delegace utužovala vztahy dlouho přes půlnoc.

Ráno lilo jako z konve – a přesto se bjeliševský evangelický kostelík naplnil skoro do posledního místečka. I tady jsme slavili večeri Páně – na přání našeho hostitele podle současných zvyklostí ve Velké Lhotě (z jednoho

kalicha). I od účastníků bohoslužeb máme vyřídít milé pozdravy. Po bohoslužbách jsme brzy osiřeli. Ale protože v Chorvatsku zřejmě není zvykem hned zamykat, v klidu jsme si ještě prohlédli moc hezké prostory nad kostelem. Jen škoda, že jsou tak málo využívané. Možná by neškodilo o nich dát vědět mládežím z naší církve.

V Bjeliševci se nás ujali Sandra a Zvonko Uličníkovi. Po obědě jsme byli po návštěvách: u Gorana a Branky a u Alenky a Slavka Hruškových. A všude jsme pili kávu a přikusovali sladké.

Ráno nás čekala cesta zpět. Jsem ráda, že jsem směla jet. Jen nevím, zda si mám přát zas nějakou další indispozici svého muže, abych si tu výpravu mohla někdy zopakovat.

Lenka Freitingerová, farářka

SLUŽBA

Domov pro seniory ve Vendolí se otevírá

Svým klientům nabídne moderní a citlivou péči

V úterý 20. ledna 2026 byl ve Vendolí u Svitav slavnostně otevřen komunitní domov pro seniory Diakonie Českobratrské církve evangelické. Diakonie díky němu získává svoji první pobočku v Pardubickém kraji.

Zprovoznění střediska vítá také hejtman Pardubického kraje Martin Netolický. Ocenil i architektonické pojetí budovy. „Jsem přesvědčený, že se ve Vendolí budou noví obyvatelé cítit opravdu doma,“ dodal. Nový domov pro seniory reaguje na rostoucí potřebu kvalitní a dostupné péče o seniory na Svitavsku a v okolí. Nabízí jednolůžkové pokoje s vlastním sociálním zázemím a moderním vybavením, společenské prostory a vstupní atrium s kaplí, které podporují setkávání, sdílení a komunitní život. Od února 2026 zde nalezne svůj domov 20 seniorů,

kterí potřebují dlouhodobou pobytovou sociální službu s podporou druhých. Každý obyvatel bude mít k dispozici vlastní pokoj se sociálním zázemím, společné prostory pak podpoří aktivní život plný setkávání, sdílení a vzájemné blízkosti.

Diakonie ČCE usilovala o to, aby se v domově jeho obyvatelé cítili jako doma. Chce jim dopřát prostor, kde mohou dál vést svůj život tak, jak byli zvyklí – jen s podporou, kterou nyní potřebují. Jako zásadní vnímá potřebu obyvatel zažívat důstojnou péči respektující jejich soukromí a zároveň se vedle příjemného a komfortního prostředí necítit osaměle.

Myšlenka vybudování domova vznikla v evangelickém sboru ve Svitavách, který se následně propojil s Diakonií ČCE – jedním z nej- ►

významnějších poskytovatelů sociálních služeb v ČR. Ta zajistila jak samotnou výstavbu, tak budoucí provoz zařízení. Samotné stavební práce probíhaly v letech 2024–2025. Již v prosinci loňského roku tak mohli během „Dne pootevřených dveří“ domov navštívit první zájemci.

Autorem projektu stavby je architekt Radim Oblouk, kterého s regionem pojí vlastní kořeny. „Při práci na architektonické studii jsme byli vedeni požadavkem, aby stavba domova byla otevřená směrem k obci, provozně i myšlenkově srozumitelná. Jeho jádro představuje společenská síň, která je orientována svým vstupem k ulici. Z této síně se odvíjejí dvě obytné části, přičemž obě obsahují deset pokojů s výhledem do zahrady. Vnitřní, uzavřený dvůr bude vytvá-

řet intimní a bezpečné prostředí,“ popisuje. Interiéru dominuje mohutný kmen buku, který rostl v nedaleké Poličce. I to byl architektův nápad – chtěl geometricky pravidelný prostor „narušit“ organickými tvary přírodního objektu.

Výstavba objektu byla podpořena dotací Ministerstva práce a sociálních věcí, finanční pomocí Pardubického kraje, celocírkevní Svatodušní sbírkou v roce 2024 a řadou dalších církevních i individuálních dárců. Celkové náklady projektu přesáhly 120 milionů korun. Do budoucna plánuje Diakonie ČCE ve Vendolí rozvíjet také další podporu seniorů a pečujících rodin v regionu.

Adéla Rozbořilová, foto: Veronika Tymlová

Andreas Hessovi k osmdesátinám

S poděkováním za dlouholetou spolupráci

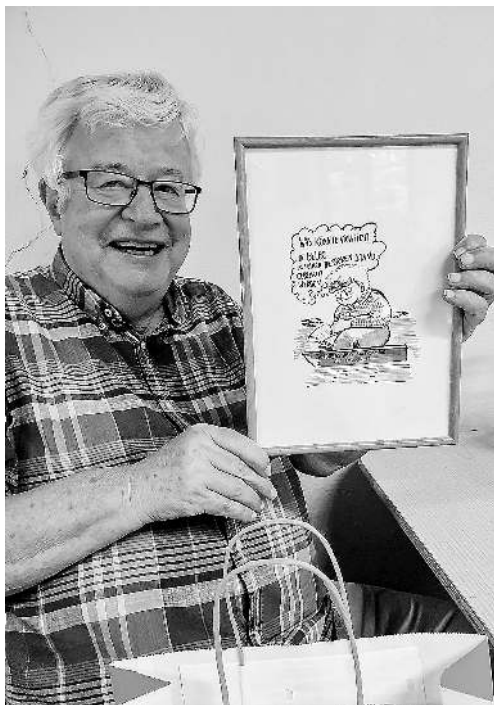
Českokobratrská církev evangelická si váží dlouholeté spolupráce s Andreasem Hessem, která začala již v době před rokem 1989. Jako referent švýcarské humanitární a rozvojové organizace HEKS (Hilfswerk der Evangelisch-reformierten Kirche Schweiz) pro země střední a východní Evropy se významně podílel na udržování a rozvíjení vztahů mezi švýcarskými evangelickými církvemi a ČCE.

V době komunistického režimu měla tato spolupráce především podobu materiální a morální podpory, po roce 1989 pak přešla do partnerské roviny společných projektů a vzdělávacích aktivit. Osobní vztah bratra Hesse k Táboru Jana Ámose Komenského v Bělči se promítl i do názvu jedné z budov, zvané „Hessovka“.

Významnou součástí jeho působení byl rovněž dlouhodobý vztah k Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy, kterou podporoval a s níž udržoval pravidelné odborné i osobní kontakty.

Dodnes zůstává Andreas Hess v kontaktu s českým evangelickým prostředím, účastní se odborných setkání a přispívá k reflexi otázek souvisejících s životem církve v diaspoře a s proměňující se podobou křesťanské identity v současné Evropě. Má mezi českokobratrskými evangelíky řadu přátel.

U příležitosti jeho 80. narozenin mu věnujeme tuto vděčnou vzpomínku a do dalších let

Andreas Hess při jedné z návštěv Bělče (2021)

mu přejeme Boží požehnání pro tělo, duši i ducha.

Pavel Pokorný, synodní senior, foto: archiv ČCE

DIAKONIE

*„Byli jsme přesvědčení, že pustit se do stavby
moderního domova pro seniory má smysl.“
(Ředitelka Diakonie Svitavy Květa Kellerová.)*

foto: Adam Šůra

Mám radost, že přivítáme první klienty

S Květou Kellerovou o domovu pro seniory ve Vendolí

Tisíce hodin práce vedly od prvotního nápadu až po nynější významnou chvíli, kdy se slavnostně otvírá domov pro seniory ve Vendolí na Svitavsku. Půjde o první službu, kterou Diakonie provozuje v Pardubickém kraji. Idea moderního a vstřícného zařízení, které slouží nejen samotným seniorům, ale i jejich blízkým a rodinám, se zrodila ve sboru Českobratrské církve evangelické ve Svitavách. V čele od počátku stála úzká skupina členů sboru a mezi nimi i právnička Květa Kellerová. U příležitosti slavnostního otevření domova se spolu s ní ohlížíme za mnohaletým úsilím, které nyní dospělo až do bodu, kdy domov přivítá první klienty.

Nápad zbudovat domov se zrodil v prostředí svitavského evangelického sboru. Jak moc jste musela jeho členky a členy přesvědčovat, aby do tak dlouhodobého a nejistého podniku s vámi šli?

Od začátku nás v tom bylo několik, takže přesvědčování nebylo třeba. Myšlenka postavit malý domov pro seniory, který se pro ně stane důstojným domovem pro poslední etapu života, vzešla z našich návštěv přátel, kteří leželi v nemocnicích a na LDN odděleních. Kritizovali jsme úzké chodby, stísněné pokoje pro tři, čtyři i více ležících, špatný vzduch, málo světla. Shodovali jsme se v tom, že nám toto prostředí přijde nevhodné, neosobní, nedůstojné. S kaž-

dou další návštěvou rostlo naše pohoršení. Pak jsme si uvědomili, že nemusíme zůstat jen u něj. Od toho má přece církve Diakonii, aby vytvářela takové zdravotní a sociální služby, které respektují důstojnost a potřeby každého člověka. Souběžně s tímto zjištěním náš spřátelený sbor v Nosislavi otvíral chráněné bydlení, které zbudoval ve spolupráci s Diakonií Brno. To nás inspirovalo. A začali jsme konat. Od začátku jsme byli skupina pěti, šesti lidí, kteří byli přesvědčení, že pustit se do stavby moderního domova pro seniory má smysl. A co bylo důležité, ostatní členové sboru nás v tom podporovali.

Jaké tři nejdůležitější milníky vidíte na cestě, kterou jste od počátku v roce 2018 ušli?

Prvním milníkem byla podpora našeho sboru ve Svitavách. Druhý milník vidím v podpoře od ústředí Diakonie. Třetím milníkem pak byla dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí, bez které bychom nezačali stavět. S tou to bylo nejnepínavější. Věděli jsme, že ministerstvo chystá dotační výzvu. Všichni nám to potvrzovali. V ruce jsme drželi projekt se stavebním povolením. Čekali jsme pouze na přiznání dotace. Jenomže ministerstvo nezvládlo administraci výzvy dotáhnout do konce.

Peníze nasměrovalo do oblasti, která byla jednodušší na celkovou administraci: šlo o nákupy elektroaut do sociálních služeb. Takže naše spřátelené organizace na Svitavsku nakupovaly elektroauta v počtech, o kterých uznávaly, že jsou přestřelené, a my jsme se ocitli na mrtvém bodě. Nejprve mě přepadl pocit zmaru. Potom jsem dospěla k jistému smíření, že po mnoha le- ▶

tech intenzivní práce se možná zastavíme pod vrcholem, stavět nezačneme a projekt opustíme – a že to tak asi má být. Podle všeho to tak být ale nemělo. Další rok ministerstvo slibovanou dotační výzvou vyhlásilo, náš projekt uspěl a nyní můžeme říct, že jsme v cíli první etapy – a vlastně na novém, daleko důležitějším startu. Domov ve Vendolí konečně začne sloužit klientům a jejich rodinám. Věřím, že kromě hezké moderní stavby poskytneme lidem dobrou péči, najdou u nás bezpečí a nový domov, ve kterém jim bude dobře.

Kdy přijmete první klienty?

V prosinci jsme uspořádali velkou akci nazvanou Dny pootevřených dveří. Přišlo tolik lidí, kolik jsme vůbec nečekali. Mezi nimi byli i žadatelé se svými rodinami. Prvních dvacet obyvatel, těch nejvíce sociálně potřebných, už máme vybraných. Domov máme rozdělený na dvě domácnosti. Každou tvoří deset jednolůžkových pokojů s vlastní koupelnou. Z pokojů se vchází do společného obývacího prostoru. Do první domácnosti nastoupí prvních deset obyvatel v únoru, do druhé domácnosti deset obyvatel v březnu. Rádí bychom, aby si zde obyvatelé zvykali postupně a byl čas se každému individuálně věnovat.

Vedoucí domova budete vy. Počítala jste s tím od začátku?

Když jsme žádali o podporu Diakonii, sešli jsme se s jejím vedením a oni nám jasně řekli, že projekt stavby se jim líbí a věří mu. Zároveň nám také řekli, že postavit domov je jedna věc, a zajistit jeho trvalý provoz tak, aby služby byly skutečně kvalitní a Diakonie se za ně mohla postavit, je věc druhá. Já od počátku chtěla v domově pracovat. Nečinilo mi tedy potíž vzít na sebe odpovědnost a zavázat se, že ho povedu. Ke svému původnímu právnímu vzdělání jsem si doplnila obor řízení sociálních a zdravotnických organizací. Když do něčeho dáváte veškerou energii, tak přece nemůžete odejít, když začíná ta hlavní práce, totiž péče o klienty. Moc se na ni těším.

Dovedete pojmenovat tři výrazné nové zkušenosti, které jste za dobu práce na domově ve Vendolí nabrala?

Jen tři? Když si vezmete, že na počátku jsme vůbec nevěděli, do čeho jdeme, tak jsme vlastně s každým krokem nabírali nové zkušenosti. Pořád jsme se učili! Jednání s úřady, se zástupci stavební firmy. Dozvěděla jsem se spoustu technických a stavebních informací. S těmi nám obrovsky pomáhal pan architekt Radim Oblouk. Celému projektu se velmi věnoval. Pracoval i nad rámec běžných úkolů architekta. Hodně problémů řešil za nás. Věděl, že do některých specifických úkolů nikdy nepronikneme. Zároveň tu možnost být u stavby od začátku do konce vnímám jako jedinečnou příležitost. Hodně věcí jsem se díky tomu naučila.

Také jsem se posunula ve schopnosti vzít na sebe zodpovědnost. Ze začátku to pro mě nebylo snadné. Měla jsem pocit, že o všem nás musí rozhodovat víc a snažila jsem se ujišťovat, že i ostatní s rozhodnutím souhlasí. To ale nešlo. Každý kontrolní den na stavbě znamenal několik rozhodnutí a na diskuzi s ostatními nebyl čas. Musíte rozhodnout tady a teď a převzít za své rozhodnutí zodpovědnost

Známe slavnou větu: „Kdybych to byl býval věděl, tak bysem sem nechodil.“ Řekla jste si někdy vy sama: „Kdybych to byla bývala věděla, tak bych se do toho nikdy nepustila?“

Neřekla, nikdy. V úplných začátcích jsme se byli podívat v již zmiňované Nosislavi, kde místní sbor s Diakonií otevřel chráněné bydlení. Vyprávěli nám, jaké to bylo chráněné bydlení stavět. Tehdejší nosislavský farář Ondřej Macek nás upozornil, ať počítáme s tím, že stejně jako oni i my budeme strašně často na dně. Že nás čeká spousta probdělých nocí a hodně chvil vyčerpání, ale že nakonec nebudeme litovat. Bylo fajn hned na začátku vědět, že krize budou a nevyhneme se jim. I při tom největším tápání jsme ovšem vždy měli kolem sebe lidi, kteří nás podporovali. To dodá energii.

středisko Diakonie ve Vendolí u Svitav

Nesmím zapomenout ani na společenství dárců, kteří nás podpořili a stále podporují třeba i jen drobnými finančními částkami. Každá koruna se počítá. A kromě toho je pro nás vzkazem od dárců, že náš projekt má smysl. Díky široké pod-

poře jak z církve, tak z řad veřejnosti jsme měli zpětnou vazbu, že máme pokračovat. Mám radost, že v únoru přivítáme první klienty.

Adam Šůra

Diakonie ČCE ve vašem WhatsApp

Novinky o dění v Diakonii můžete mít vždy po ruce, ve své kapse. Stačí si jej otevřít na svém mobilním telefonu v prohlížeči a dát Sledovat:

► tr.ee/whatsappDiakonie

nebo načíst pomocí fotoaparátu v telefonu QR kód

KŘEŠŤAN V OPOZICI

Moc předivná nás tiše obestírá...

K odkazu Dietricha Bonhoeffera

Loni uplynulo 80 let od jeho smrti (9. dubna 1945), letos si naopak připomínáme 120. výročí narození (4. února 1906). Dietrich Bonhoeffer, německý luterský farář, teolog, básník, odpůrce nacismu a vězeň, je v naší církvi nejznámější asi jako autor textu jedné z evangelických „hitovek“. Proto jsem její začátek dal do titulku.

Bonhoeffera vskutku vidím jako svědka té předivné moci, Boží moci, která ho nesla neklidnou dobou jeho života. Dětství mu poznamenala první světová válka, během které padli bratřenci a nejstarší bratr Walter. V dospělosti čelil nástupu Adolfa Hitlera k moci, německému nacismu a druhé světové válce. Jako by už jako kluk tušil, že mu nebude dopřán dlouhý život: byl nadprůměrně inteligentní, vzdělání získal neobvykle rychle (v 7,5 letech přestoupil z obecné školy na gymnázium, v 21 dokončil doktorské studium teologie). Co všechno stihl za svá krátká léta, čím vším byl?

Křesťan proti zlu

Jako student hledal odpovědi na existenciální otázky mladého člověka, jehož život poznamenala válka a smrt. Toužil po živé křesťanské víře a po společenství, kde si lidé navzájem pomáhají na cestě víry. (Německá evangelická církev jeho doby byla této touze vzdálená.) Po nástupu nacismu ve 30. letech patřil k jeho rozhodným odpůrcům a byl u zrodu Vyznávající církve (Bekennende Kirche), proudu německých evangelíků, stojících v opozici vůči církevní vět-

šině tzv. německých křesťanů (Deutsche Christen), ovlivněných nacistickou ideologií a protizidovskými postoji. Vedl teologický seminář Vyznávající církve, promýšlel význam Ježíšova

Dietrich Bonhoeffer

kázání na hoře (dílo *Nachfolge – Následování*) a fungování křesťanského společenství (*Gemeinsames Leben – Život v obecnství*). Náléhavost existenciálních otázek se prohlubovala s tím, jak se vyvíjela zrůdnost nacismu: rozpou-

tání druhé světové války, okupace rozsáhlých území v Evropě, exterminace židovského obyvatelstva, koncentrační a vyhlazovací tábory... Bonhoeffer byl pacifista (vlivem událostí první světové i díky kázání na hoře); ale tlak událostí jej vedl k promyšlení otázky, která se mi jeví jako hlavní otazník jeho života: jak se může křesťan, Ježíšův učedník, postavit proti zlu? A může se tvářit v tvář takovému zlu, jako byl nacismus, uchýlit k násilí? Může se podílet na zabití tyрана?

Nešlo rozhodně o teoretické úvahy! Bonhoeffer se zapojil do protihitlerovského odboje, který organizovala německá vojenská rozvědka (Abwehr), vedená admirálem Wilhelmem Canarisem. Postupně dozrál k rozhodnutí podílet se na atentátu na Hitlera. Toto zraní odráží nedokončená kniha *Ethik – Etika*. V dubnu 1943 byl zatčen a vězněn ve vojenském vězení Tegel; jeho zapojení do odboje však dlouhou dobu nebylo nacistům známé a vyšlo najevo teprve v posledních týdnech války. Ve vězení se pastoračně staral o další vězně i o sympatizující dozorce (jeden z nich dokonce začal plánovat Bonhoefferův útěk). Také zde vznikaly dopisy, básně a modlitby, posmrtně vydané v souboru *Widerstand und Ergebung* (česky nejprve *Na cestě ke svobodě*, nověji *Odpor a odevzdání*). Ve vězení vznikl i text *Von guten Mächten*, tedy *Moc předivná*. To bylo o Vánocích 1944 či na Nový rok 1945, jako součást posledního dopisu snoubence Marii... Pouhý měsíc před koncem války byl Bonhoeffer popraven ve Flossenbürgu, na osobní rozkaz rozzuřeného Hitlera, který odhalil spiknutí proti své osobě. Podle svědectví lékaře Bonhoeffer zemřel prý zcela smířený. Moc předivná nás tiše obestírá... i v hodině smrti naší, amen.

Světec naší doby

Na budově Westminsterského opatství v Londýně lze vidět několik soch novodobých světců a mučedníků. Dietrich Bonhoeffer tu stojí vedle Alžběty Ruské, Martina Luthera Kinga juniora a Óscara Romera. Tito všichni, spolu s dalšími,

vydali důležité křesťanské svědectví v turbulentním 20. století. Některé církve, jako anglikáni (Church of England) nebo severoameričtí luteráni (Evangelical Lutheran Church of America), zahrnují Bonhoeffera do svého kalendáře světců, významných postav dějin křesťanstva. (Přál bych si takový kalendář i v naší církvi.) Bonhoeffer je svědkem nejen moci předivné, která nás tiše obestírá; je také svědkem stálého, nekončícího hledání spolehlivých odpovědí na hluboké otázky, které s sebou nese lidství a které se naléhavě připomínají v různých dobách, včetně té dnešní: dobro a zlo a zápas se zlem, odpovědnost a vina, smrt a smíření s ní... Moc předivná, vyvěrající z důvěry k živému Kristu Pánu (vím, komu jsem uvěřil, 2. Timoteovi 1,12), ať i nás podrží v našem hledání. Kéž nám Bůh pomáhá na hluboké otázky odpovídat – i když naše odpovědi budou vždycky jenom částečné (srov. 1. Korintským 13).

Přečtěte si víc...

Kdo se chce o Bonhoefferovi, tomto „teologu, křesťanu a člověku“ (jak jej nazval přítel a jeden ze strážců jeho odkazu, Eberhard Bethge) dozvědět víc, má v češtině možnost číst knížku spisovatelky Renate Wind *Dietrich Bonhoeffer: křesťan v opozici*. Dále je mu věnována jedna kapitola knihy *Evangelická mystika* Petera Zimmerlinga. Všechna jeho stěžejní teologická díla, která uvádím výše, jsou rovněž přeložena do češtiny. Vliv Bonhoeffera na poválečnou ČCE, její faráře a teology byl velmi významný; zejména jeho návrh „nenáboženské interpretace evangelia“, kterou nastínil v jednom z dopisů z vězení a kterou rozvádělo evangelické hnutí tzv. Nové orientace v 60. letech.

Když se člověk začte do Bonhoefferova díla (jako se pokusil i autor tohoto článku), objeví pozoruhodný vývoj: zejména *Následování* je psáno nekompromisně, radikálně; někomu by připomínalo styl, jakým píše evangelikální autoři. V *Etice* a zvláště v dopisech z vězení se ozývají jiné tóny, mírnější, velkorysejší: neznamená to odklon od víry v Boha, v Ježíše Krista, ►

ale od určitého způsobu pojetí a prožívání této víry. Věrnost a odpovědnost vůči Bohu se nikam neztrácejí, ale významně proměňují v konfrontaci se složitou realitou lidství a pozemského světa. „Učit se věřit uprostřed plně pozemského

života,“ píše Bonhoeffer z vězení klíčovou větu, která mi v této souvislosti utkvěla.

Aleš Zapletal, jáhen, foto: wikipedia.org

(Bundesarchiv, Bild 146-1987-074-16 / CC-BY-SA

3.0)

LIDSKÁ PRÁVA

Pětiletí caparti a mezinárodní dny proti rasismu

Blíží se další ročník lidskoprávní iniciativy. Připojit se můžete i vy

Mezinárodní dny proti rasismu v České republice vstupují do svého pátého ročníku. Vstupují tím také do svého krásného období rozvíjejícího se dětství?

Dnů proti rasismu se chopila nejprve Evangelická církev. „V našem sboru jsme to nepojali jako jeden den, ale příležitost k sérii akcí. Proběhlo u nás setkání s romskou rodinou, program Štěpána Jančí o Tanzánii, sederová večeře, připomínající, že vycházíme z židovských kořenů a stavíme se proti antisemitismu, a ekumenické setkání na závěr školního roku. Akce se setkaly s dobrou odezvou u lidí, a když je děláme pravidelně, mají docela velký dosah,“ vyjádřil se Michal Vogl, senior Východomoravského seniorátu. Některé sbory pořádají celou řadu akcí, jiné jen jednu, ale zajímavou – např. brannický sbor společnou večeří s tureckými muslimy v rámci tzv. iftaru, ramadánové večeře. V mnoha společenstvích se každoročně koná tematická bohoslužba proti rasismu.

Jedním z vrcholů aktivit bývá celodenní seminární konference, pořádaná Českobratrskou církví evangelickou při příležitosti dnů proti rasismu. Konference je spojená také s vyhlášením výsledků literární soutěže pro mládež v češtině a v ukrajinštině.

V průběhu pěti let se myšlenky dnů proti rasismu postupně šířily různými cestami z evangelické církve také do okolí. Nejprve se připojily různé další církve z ekumeny. Církev československá husitská roztáhla mezinárodní dny proti rasismu přes celý rok, když doporučila svým náboženským obcím účastnit se vzpomínkových setkání a zapojit se do modliteb při různých příležitostech – od Dne Martina Luthera Kinga 15. 1. až po Den lidských práv 10. 12. V plzeňské diecézi katolické církve vypracovali modlitbu proti rasismu, která zazněla při bohoslužbě všech farností v diecézi.

Záhy se připojila také Policie České republiky, v níž jsou v této věci aktivní preventisté a policisté určení pro práci s menšinami. Ti například pořádají – někdy i ve spolupráci s církví – setkávání zástupců romské komunity a policie.

Kromě toho probíhá jednání a občasně společné akce i s dalšími zájemci – například knihovnami, muzei a YMCA.

Ke spolupráci se loni připojila také iniciativa Společně proti rasismu a fašismu, pravidelně pořádající v Praze různé demonstrace. Společnými akcemi byly například loňský pochod k Mezinárodnímu dni proti rasismu 21. 3., jehož se zúčastnilo asi 300 převážně mladých lidí, další pochod k Mezinárodnímu dni míru

21. 9. a shromáždění na Hlavním nádraží, spojené s modlitbou za migranty 18. 12.

Asi největší loňskou akcí byl modlitební pochod „Světlo pro zhasnutá dětství v Palestině a v Izraeli“, jehož se zúčastnilo přes 1000 lidí. Co nás čeká letos? Kromě již zmiňované senátní konference, na niž je možno se přihlásit, se opět chystá mnoho menších a větších akcí. Laskavým čtenářům doporučuji zamyslet se nad možností se připojit či sami něco zorganizovat. Dny proti rasismu totiž nabízí řadu šancí – pro ty, pro něž je rasismus nepřijatelný, možnost se veřejně vyjádřit, pro oběti rasismu zažít solidaritu od představitelů většiny, pro církve, kterým hrozí určitá společenská izolace, uspořádání společné akce s organizacemi zastávajícími se menšin. Rozhovor o těchto otázkách může pomoci nasměřovat křesťanský sbor otevřenějším směrem.

Mezinárodní dny proti rasismu poskytují poměrně široké časové pole, protože u nás není přesně stanoveno, kdy začínají a kdy končí. Každý si tak může stanovit svůj vlastní „Den proti rasismu“ v kterýkoliv den roku a realizovat jednu akci. Při pravidelném opakování se tato aktivita může stát dobrým zvykem.

Podstatou rasismu je, že se vytvoří škatulky „my“ a „oni“, mezi nimiž je zřetelná hranice,

která má chránit „my“ tím, že někam nepřipustí ty druhé. Podstatou dnů proti rasismu je překročení vlastní komfortní zóny a krok přes tuto hranici. Evangelium je ze své podstaty určeno všem lidem, a tudíž je antirasistické. Mezinárodní dny proti rasismu nabízí možnost v tomto ohledu svou víru projevit v praxi.

Pětileté děti jsou chytré, krásné i velmi aktivní. Mezinárodním dnům proti rasismu v České republice přeji Boží požehnání a živý, krásný pátý rok!

Mikuláš Vymětal, celocírkevní farář pro menšiny,

foto: ARo

GLOSA

Valentýn? To jako vážně?

Aneb co se stane, když to s péčí o vztah myslíme poctivě

„Vy slavíte Valentýna? To jako vážně? Vždyť je to jenom jedna velká komerce.“

Někdy mě zarazí, jak jsou lidé s věcmi rychle hotoví. Jak na všechno mají hned jasný názor a málokdy jsou otevření jinému úhlu pohledu.

Jako by svět fungoval podle nějaké jednotné šablony. Lidé mají „svou pravdu“ a „svůj názor“ téměř na cokoli, a to i na věci tak silně osobně intimní, jako jsou partnerské vztahy. Až překvapivě často jsou schopní říct, jak to partneri mezi sebou mají, mít budou anebo by aspoň mít měli.

Když partnerský vztah úplně nezapadá, jako ten náš, člověk naráží na spoustu překážek a předsudků. Je například těžké lidem vysvětlit, že radši děláme věci spolu jako tým, že máme v podstatě jen společné přátele... anebo právě že jsme se rozhodli slavit svatého Valentýna.

Pokud teď někdo článek s lehkým znechucením odkládá, docela to chápu. Nejspíš totiž „přesně ví“, jak to naše slavení Valentýna vypadá a o co v něm jde. Možná si představuje rudé růže, čokoládky, zamilovaná psanička, sladké cajdáky a kdoví co ještě. Nebo rovnou filozofuje a počítá, kdo a jak si na nás namastí kapsu.

Možná to někoho překvapí, ale v řadě z těchto věcí jsme skeptičtí. Navíc já osobně se nemůžu rozhodnout, jestli mě na „klasickém pojetí Valentýna“ víc dráždí jeho zprofanovanost a jednotvárnost či důraz na mladé a krásné zamilované lidi. Jako by vztah v pozdější době už neměl takovou přitažlivost. Jako by náročné situace vztah nějak znehodnocovaly nebo jeho kouzlo vyprchalo časem. Ale možná je to celé prostě těžší prodat lidem, kteří za sebou mají dlouhá léta manželství a nejednu hádku či krizi, a navíc už je vztah pro ně něčím naprosto samozřejmým a všedním.

Osobně jsem se ale rozhodla neskončit jen u kritiky, ale jít ještě o krok dál. Moc mě totiž oslovuje myšlenka mít „svátek oslavující partnerské vztahy a jejich pestrost“. Den, kdy se snažím si uvědomit výjimečnost svého vztahu a být za něj vděčná. Projevovat tuto vděčnost Bohu v modlitbě a partnerovi společně hezky stráveným časem anebo malým dárkem. Vždyť obojí se přece dá zajistit i bez komerce. Můžete vyrazit na společný výlet do přírody, uvařit spolu nějakou speciální večeři nebo třeba zajít podpořit menší kavárnu či divadlo. Stejně tak

i dárek může být skvělou příležitostí k podpoře drobného lokálního umělce nebo i záminkou k vlastní kreativitě. Není nutné nechat si „většinou“ nebo velkými firmami diktovat, jak taková oslava vztahu má vypadat. Je to čas pro pár jako takový a je na něm, jak ho využije.

A pokud někomu nesedí Valentýn, tak si pro oslavu péče o vztah může vybrat jiný den. Jen pár dní před Valentýnem je totiž Světový den manželství. Anebo se dá vztah oslavovat i kdykoli jindy. Osobně ale preferuji stanovit nějaký pevný termín, aby se na to snadno nezapomínalo. Bylo by totiž dobré, kdyby péče o vztah v našem životě a ve světě dostala víc pozornosti. Je to důležitá věc, ale bohužel se o ní mluví méně, než by si zasloužila.

Doufám, že jednou bude aspoň v mojí bublině Valentýn spíše oslavou péče o vztah než svátkem zamilovaných. A snad až příště někomu řeknu, že slavíme Valentýn, tak se nejprve zeptá „jak?“ nebo „proč?“, než si na celou věc udělá názor.

Tereza Pikousová, foto: pexels.com

Hory volají, musím jít

Občas i mě hory zavolají a já musím jít. Naštěstí to mám relativně blízko do Jeseníků i Beskyd. Co mě tam táhne? Nejspíš potřeba vyčistit si hlavu, nadýchat se čerstvého vzduchu a rozhýbat tělo. Mám rád ty chvíle, kdy šlapu směrem nahoru a vrchol se postupně blíží. Těším se na euforii, která se dostaví, když na něj vylezu, mohu se rozhlédnout a žasnout nad tou krásou kolem. Příjemně se vyplavují endorfiny a přichází pocit uspokojení, že jsem to zvládl. Občas je to ale i dobrodružství. Třeba lezení po žebřících. Případně déšť, který se znenadání přizene. Mlha, kdy je vidět jen na pár kroků.

Zažívám také existenciální momenty. Uvědomění si své maličkosti, křehkosti a nesamozřejmosti bytí. Je v tom také odvaha jít a zmlknout. Jan Balabán výstižně poznamenává v textu s názvem *Genetika hor* toto: „Je dobré utíkat z toxických měst na hory, aby člověk na chvíli zmlkl před skutečností světa, na kterou se neumí ani zepnat.“

Někde v nitru mám touhu překonat a přesáhnout sám sebe. Odtud už je asi jenom kousek k transcendenci. V překonávání sebe sama poznávám někoho/něco, kdo/co mě přesahuje. Na některých vrcholech hor lidé vztyčili kříže. Možná proto, aby právě tohle bylo o něco jasnější. A mnozí se těch křížů dotýkají. Vnímám to jako tichou modlitbu vděčnosti a projev lidské spirituality. A mám naději, že v tomto rituálu, kde se člověk dotýká přírody i svých hranic, je setkání s Hospodínem.

Pro některé je to opravdu rituál, vždyť třeba na Praděd či Lysou horu šlapou docela pravidelně. Také na tyto zmíněné hory rád chodím a přijdou mi pokaždé trochu jiné. Ale i já jsem pokaždé trochu jiný, nesu si v sobě to,

co mě právě zaměstnává, aktuální rozpoložení, a i proto prožiju pokaždé něco jiného. Taky je v tom mém chození po horách touha po ztišení. Vnitřně se ztišit a uslyšet to, co lze slyšet v tichu, uslyšet sebe, ale i toho, který mluví hlasem tichým a jemným.

Je mi blízké to, co píše Marek Vácha v knize *Modlitba argentinských nocí*: „Bůh je v horách nějak blíž, není to domestikovaný Bůh našich kostelů... Je mnohem tajemnější, nesmírnější, mocnější, Bůh, na němž závisí přežití i nepřežití. Teprve v naprosté samotě v horách poutník pochopí, co znamená, že v něm žijeme, pohybujeme se a jsme, dýcháme jej, jsme...“

Nakonec možná není podstatné, jestli jdu po horách nebo někde po rovině, ale že jdu do sebe a skrze sebe. Každým krokem překračuju vnitřní hluk, stres a starosti, které mi v noci nedají spát. A pak se někdy stane, že mě zaplaví pokoj a vděčnost.

Požehnané kroky i vám!

Pavel Janošik, farář

Zima na Vysočině.

foto: Vojtěch Zikmund

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Ester Karásková

Členové: Pavel Hanych, Jiří

Hoblík, Jiří Hofman, Jana

Hofmanová, Ondřej Kolář,

Roman Mazur (synodní rada),

Lenka Ridzoňová, Martin Sabo,

Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: ARo

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka březnového čísla

ČB 3/2026 je 22. 2. 2026.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 236982522/0300 (var.

symbol 980103)

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 11×

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

Tiskneme na šetrný papír:

– suroviny pocházejí pouze

z udržitelných zdrojů s důrazem

na ochranu biotopů

a biodiverzity (papír má

certifikace FSC a PEFC)

– papír neobsahuje toxická

a ekologicky nešetrná plnidla

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Ježíš ve všedních situacích.

ISSN 1211-6793

Radovi
Miroslav / Ondřej / Vojtěch

LABYRINTY MYSLENEK

■ **Galerie Chodovská tvrz**

/Ledvinova 9/86, 149 00 Praha 4/

Výstava potrvá od 4. února do 29. března 2026
a bude otevřena: Út–Ne 13–19 h.

Nahlédněte do příběhu malířské rodiny Radových

CHODOVSKÁ TVRZ
Ledvinova 9
Praha 4

T 267 915 444
info@chodovskatvrz.cz
chodovskatvrz.cz

Otevřeno
Galerie i pokladna
Út–ne 13.00–19.00

Pořadatelem je
KULTURNÍ JIŽNÍ MĚSTO, o.p.s.

KULTURNÍ JIŽNÍ MĚSTO, o.p.s. poskytuje individuální slevy ze vstupného pro seniary v rámci Correny ůtu o osoby se ZTP a ZTP/P.

EVANGELICKÁ CÍRKEV VYHLÁŠUJE POD ZÁŠTITOU PŘEDSEDY
SENÁTU MILOŠE VYSTRČILA 5. ROČNÍK LITERÁRNÍ SOUTĚŽE
PRO ŽÁKY A STUDENTY NA TÉMA:

NEVIDITELNÍ HRDINOVÉ MEZI NÁMI

KDO JSOU PODLE VÁS NEVIDITELNÍ HRDINOVÉ ČI HRDINKY?
KOHO BYSTE VYZDVIHLI, PŘESTOŽE JEJ LIDÉ PŘEHLÍŽÍ, A SÁM BY
SI POMYSLNÝ OBLEK SUPERHRDINY URČITĚ NEOBLÉKL? A JAK
TITO LIDÉ PŘISPÍVAJÍ K TOMU, ABY „DŮSTOJNOST“ NEBYLA JEN
PRÁZDNÝM POJMEM, ALE KAŽDODENNÍ ŽITOU ZKUŠENOSTÍ?

SOUTĚŽNÍ TEXTY LZE ODEVZDÁVAT VE 2 VĚKOVÝCH
KATEGORIÍCH, VŽDY ČESKY NEBO UKRAJINSKY:

V MLADŠÍ KATEGORII 10-15 LET PŘIJÍMÁME VYPRÁVĚNÍ,
ÚVAHU ČI ESEJ A PRO NEJLEPŠÍ PRÁCE MÁME VĚCNÉ CENY:
ELEKTRONIKU, KNIHY ATD. VE STARŠÍ KATEGORII 16-21 LET LZE
ODEVZDAT ESEJ ČI ÚVAHU A AUTOŘI 3 NEJLEPŠÍCH
SOUTĚŽNÍCH PRACÍ SI ODNESOU FINANČNÍ ODMĚNY 5.000,
3.000 A 2.000 KČ.

VÍTĚZE VYHLÁSÍME A OCENĚNÍ PŘEDÁME 31. 3. 2026 NA
LIDSKOPRÁVNÍ KONFERENCI NA PŮDĚ SENÁTU PARLAMENTU ČR.
PŘIHLÁŠKU I PRÁCE PŘIJÍMÁME VÝHRADNĚ ELEKTRONICKY,
A TO DO 24. 3. 2026 NA [E-CIRKEV.CZ/SOUTEZ](https://e-cirkev.cz/soutez).
TAM TAKÉ NAJDETE PŘESNÁ PRAVIDLA.